

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
Helyben egy hónapra 1 kor., negyedévre 3, fél évre 6, egész évre 12 kor.
Vidéken: egy hónapra 1 kor., 20 fill., 1/4 évre 3 kor. 60 fill., 1/2 évre 7 kor., 1 évre 14 kor.
Egyes szám ára 4 fillér (2 br.).

Felolvas szerkesztő:
BARTÓK LAJOS.
Kiadótulajdonos:
WERBŐCZY KÖNYVNYOMDA R.-TÁRSASÁG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV. ker., Vármegye-utca 11-13.
Apró hirdetések ára: egy szó 2 fill., vastagabb betűvel 4 fill.
Hirdetések petit számításával, dijszabás szerint.

Munka nélkül.

A munka a megélhetésnek, a haladásnak biztos alapja. Föld, tőke, hitel munka nélkül nem produkál semmit. A munkánál van, munka eredménye. A munka az emberiségért van, a tőke s a föld pedig a munkáért s nem megfordítva.

És minden államban, a melyben nemcsak a rideg jogszabályok betartására ügyelnek és emberpusztításra készülnek, a közö elmozdítására, a polgárok anyagi és szellemi előhaladására rendelt vezető szervezetnek kötelessége az egész jogrendet úgy megalkotni, a haladásra szolgáló intézményeket s a nemzeti munkát oly irányban szervezni, hogy a munkának mindenkor meg legyen az a becse és értéke, a melyszüksége, hogy belőle megélni és haladni lehessen.

Az állami jogrend életrevalóságának kritériuma az, hogy ebben a jogrendben lehetséges-e a munkájából megélni kizsákmányolása, avagy nem; lehetséges-e a nagy tőkének zabolálatlan túltengése, avagy nem; lehetséges-e a munka értékének mesterséges lenyomása, avagy nem.

Az ókor a hadviselésre, szóval a nyers erőre építette föl a jogrendjét, a középkor a földre, az ujkor a tőkére és a hitelre. Hogy valamennyi jogrend elvégre azt eredményezte, hogy »milliók egyért« dolgoztak, ez mutatja, hogy át kell térnünk a munka jogrendjéhez, a mely nélkül, a hogy tulásokba és egyoldalúságba esnek, megbecsülve földet, tőkét és hitelt, első sorban a munkát tartja fenn a maga értékében és becsében, úgy a dolgozók, mint a munkaképtelenek és munkanélküliek érdekében.

Az a szegény asszony, a ki két napig étlen-szomjan dolgozott a nagy tőke molochjának s miután bérét meg nem kapta, gyermeke kinjait nem nézhetvén, azt a vízbe dobta — csak egy igen egyszerű, kicsiny kép azok közül, melyek szivtelen jogrendünket megbélyegzik.

Szabad-e megtérni szabad országban, hogy a munkás áldozatává, rabszolgájává legyen a szivtelen tőkének? Lehet-e megtérni azt, hogy a tétlenség, jólét és becsstelen életmód többet jövedelmezzen, mint a becsületes munka?

Meddig fog még a nagy-

tömeg minden erkölcsi gondozás nélkül csakis magára, esetleg a szociáldemokráciára hagyatni?

Meddig fogja még a nagy tőke a munkást és a munkát hitvány árucziknek tekinteni, melynek árát a kínálatnak és keresletnek ravasz fondorlatokkal megzavart aránya szabja meg.

Meddig lesz lehetséges még azt a nyomorult munkabért is fillérenként kikantározni, kijancsibankozni annak a szegény munkásnak zsebéből?

Ó, a mi jogrendünk apostolainak mindarra a nyomorra, a mely a népre nehezül, csak annyi a mondani valója: »Hja, miért nem születik legalább is fői-pánnak!« Hogy a munkaadó és munkás közt való viszonyt elvégre a jog és igazság, meg a méltányosság elvei szerint szabályozzák, ettől még nagyon messze vagyunk.

Pedig mily nagy az a nyomor, a melyet enyhíteni kellene. De hát a mostani jogrendünk a nagy tőkének, a militarizmusnak jogrendje. A mi dözsölőink mit törődjenek a magyar gyerekekkel, az éhező családokkal? Mit törődjenek ők a munkátlanak, a

munkanélküliekkel, a nyomorult csöcselékekkel?...

Ne legyünk méltánytalanok. Nem olyan rossz a társadalom, a mint itt jellemezzük, hiszen méltóztassanak elolvasni azt a hirt, a mely a mai esti lapokban áll és így hangzik:

»A téli idővel és a munkanélküliség terjedésével beállott inség enyhítése végett néhány emberbarát elhatározta, hogy ingyen kenyeret fog kiosztatni a szűkölködők között. A kenyérsztoogatás kedden, december 18-án reggel kezdődik meg a Podmaniczky-utca 45. szám alatt levő bolt helyiségben, mely e naptól fogva reggel 6 órától 10-ig és délután 4 órától 10-ig lesz nyitva. A helyiségben mindenki kaphat egy darab kenyeret, minden utalvány, vagy igazolás nélkül, napjában többször is.«

Vagy vegyük figyelembe azt a kimutatást, a melyet a munkaközvetítő intézet közöl s a melyből azt látjuk, hogy csak ennél az intézetnél 6692 munkanélküli fővárosi ember van előjegyezve, míg összesen csak 140 találhat munkát, tehát kenyeret.

Vagy vegyük azt a hirt, hogy éppen most, télviz idején, mikor a természet rideg mostohaságával dacolni kell, mondják föl különböző váll-

Nyugdíjban.

— A „Magyarország“ tárcéja. —
Írta: Delys György.

I.

Az nap, hogy a hivatalos lap végre őrnagygyá nevezését közölte, mit tizenhat évi türelmes várakozással mint százados szerzett magának, mélyen meg volt Lénárt Leonard rendülve, mert előléptetése alatt egy megjegyzést olvasott, mely örömet megölt. Szolgálaton kívüli állapotba helyezték. Nagyon öregnek vagy képtelennek tartották egy zászlóalj vezénélésére. Tekintettel hosszú szolgálati idejére, tiszteletbeli rangot kapott és a vele járó nyugdíjat, de sohasem fog négy százada élén lépdelni és mindenek fölé — oda kellett a hadsereget hagynia!

Leonard fájdalmas érzéssel hajtotta össze a lapot s lázasan reszkető kezeivel végig simította az arcát, majd a szeméit fődte el, hogy visszafojtsa könyeit. A hivatalos lap már átment minden kézen,

az újságot halkán terjesztették tovább: a kávéház valamennyi asztala mellől keltek föl tiszték, közelebb léptek és szerencsekívánataikat fejezték ki a századosnak előléptetéséhez; e pontban nagyon ékes szólók voltak. Az öreg százados, hogy kitüntették, kitalálta mégis, hogy e bókok alatt bizonyos megvetés és irigylés rejlik. »Szerencséje van!«

Mindenkire nézve szerencsefi volt tehát és mégis olyan szomorúvá tette őt ez a dolog!

Mély keserűség növelte fájdalmát. Megértette a néma szemrehányást, mely a beszédekben befoglaltatott; nem volt jó semmi az a vén gyermek, kinek a nyugdíjazása már régen helyet csinálhatott volna más fiatalabb, becsületes tisztéknek. Olyan régen követelték a türelmetlenek a hadseregnek rég ígértetett, de soha be nem váltott megifjító reformját.

És az öreg, ki korábbi szolgálataiban oly nyugodtan éldegélt, egyszerre észrevette az új nemzedékek értéktelenségét, mely önzésben megcsontosodva, sikerre éhezve, nem

ismerte, mi az a lemondás. Mind a mellett elfogadta az üdvkívánatokat s a szokásnak hódolva bucsulakomára is meghívta a tisztikaszinóba bajtársait.

A rá következő napok alatt megtette bucsulátogatásait. Jóságosan fogadta a banális sajnálkozásokat, hálás volt ha sajnálkozás helyett bizonyos nyájasságot, egy kis rokonszenvet vélt felfedezni. Csak a kasszáryában dobogott katonaszive hangosabban. Legénysége, melyet értesítettek, az étteremben várakozott rá. »Egy pár szót hebegett, meghatva az őszinte szomorúság által, mely az arcokon ült. Szerette őket, az embereit és azok is szerették őt.«

A század irodájában, az őszinte jókívánatok által meghatva, melylyel derék katonái megörvendezteték, nehézkesen leült, homlokát a tenyerébe, könyökét az asztalra fektetve. Előtte állott az őrmester. Nem zavarta főlebbvalója hallgatását, hanem várt, a míg az fejét föl emelte. Aztán így szólt:

— Százados ur... akarom mondani őrnagy ur, mielőtt elhagy ben-

nünket, az altisztek és a legénység boldogok lennének, ha elfogadnánk tőlük egy emléket s mi is kaphatnánk ilyen őrnagy urtól. Ha nincs ellenére, a fényképész itt van, hogy a század-csoportot fölvegye, őrnagy urral közepünkben.

Az öreg főlegyenesegett: — Nincs-e ellenemre?... Oh, derék fiúk!... Legalább nem válok egyedül; velem lesztek mindnyájan; nem távoztok a szemeim elől, nem a szivemből.

A legénység már együtt volt és várta őt a fényképésszel együtt; büszkén és jóságos mosollyal az ajkán lépett Lénárt közibük s mikor a fényképész elment, megint beszélni akart a vén katonára, de a zokogás torkába fojtotta a szót s nem mondhatott egyebet, mint: »Barátaim! oh barátaim!« Reszkette fogott velük kezét s hosszan szorongatta mindegyiket, mert tudta, hogy nem látja többé őket.

II.

Az őrnagy visszavonult a kis városba, hová fiatalkori emlékei és a ház visszavezette, melyet szülei után

latok munkásainak az alkalmazást s hallgassuk meg a szociáldemokraták számtartóit, a kik kimutatják, hogy most a fővárosban tényleg 23000 embernek nincsen keresete!

Mit mond például ehhez a mélyen t. Ház a maga összeférhetetlenségeivel?

Élek és a Mindenható természet és természetfeletti rendben célokat tűzött ki nekem. Ezekhez föltétlenül jogom van. Ugy, de életemet csakis a munka által tarthatom fenn, céljaimat csakis munka által érhetem el, következőképpen föltétlenül jogom van a munkára.

Tessék ezt a tézist a Ház asztalára megvitatás céljából letenni. Örületes beszédek kaphatnánk, de munkát nem, kenyeret sem.

Erre vigyázzanak a hatalmasak!

Budapest, decz. 15.

A képviselőház ülése. A képviselőház hétfőn délelőtt tíz órakor tartja legközelebbi ülését, melynek első tárgya lesz az ujonczozási javaslatnak harmadik olvasásában való megszavazása. Ezután következik a kereskedelemügyi miniszternek az ország némely vármegyében fenyegető inség megelőzése és enyhítése céljából elrendelendő közúti munkák költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslat, majd ennek elintézése után a költségvetés részletes tárgyalásának folytatása.

Kombinációk. A nem mindig legmegbízhatóbb, de sokszor jól értesült „Kel. Ért.” közli a következőket: Beavatott politikai körökben ma nagy meglepéssel tárgyalták azon megállapodást, melylyel Széll Kálmán miniszterelnöknek sikerült egy oly szerény természetű kérdést eltüntetni, melyet eddig a szabadelvű párt egyenlenségeinek egyedüli kufor-

örökölt. Nem ismert ott többé senkit. Azóta, hogy katona lett, 35 év folyt le. De hála szülei érdemeinek, a név, melyet rá hagytak, nem ment feledésbe.

A kávéházban meg volt a rendes asztala s a kávé az ő tiszteletére előfizetett a hadsereg közlönyére is, melynek a czimszalagját a világért sem engedték volna meg másnak leszakítani.

A város büszke volt az ő őrnagyára, az egyetlen nyugalmazott tisztre, a melylyel bírt. Korábbi időkben sok öreg nyugalmazott állami hivatalnok választotta a városkát menhelyül. A folyó gazdag volt halakban, az éghajlat szelid, az élelmiszerek ára mérsékelt, mind fontos dolgok az öreg leköszönőkre, kiknek csekély nyugdíjához kellett szabni szükségleteiket és szórakozásaikat. De azóta vasut ment a városon át és gyárak emeltek fel benne füstös kéményeiket, hol előbb zöld jegenyék állottak és megmérgezték a folyót kipárolgásaikkal. A szegény emberek egymásután barátságosabb helyekre hu-

rásául tekintettek. Illetékes helyen már most történt megállapodás abban, hogy az új képviselőháznak *Horváth Nándor* legyen az elnöke, míg a belügyi tárczát *Szilágyi Dezső* fogja átvenni. Ezen megállapodással végleges megpecsételést nyer a nemzeti párt és a szabadelvű párt közti fuzió. *Perccel Dezső*, a képviselőház mostani elnöke, az országgyűlés befejezte után mostani méltóságának megfelelő állásra van kiszemelve s a jövő választásnál már valószínűleg föl se lép. Ugyanilyen kombináció járja most körül a honvédelmi minisztériumot is. Politikai körökben állítólag nagyon kívánatosnak tartják, ha a honvédelmi tárczát civil emberre bizzák. Sajnos azonban, kevés a remény, hogy ez a kívánalom teljesedjék. Ismét kivézenyelnek valakit a magyar parlamentbe, mert le nem mondanak arról, hogy a honvédelmi minisztérium egyszerűen a közös kriegsminiszternek expozitúrája legyen. Hir szerint *Jekelyfalussy* fog ide lejönni miniszternek, a ki már évek óta Bécsben szolgál a kriegsminiszter oldala mellett. Mi a magunk részéről nem veszünk mérget e hírlelésekre nézve.

Tisza Kálmán holnap üli meg születésének hetvenedik forduló napját. Ebből az alkalmából az országgyűlési szabadelvű pártnak Budapestben tartózkodó tagjai üdvözlő irtak alá, a melyet Podmaniczky Frigyes báró, a párt elnöke, a pártklub helyiségében ma esti hét órakor rövid üdvözlő beszéd kíséretében nyújtott át Tisza Kálmának, a ki meghatott szavakkal mondott köszönetet ezért a kitüntetésért.

Telepítési akció. *Daranyi Ignác* földművelésügyi miniszter telepítési akciójának egyik legkimagaslóbb mozzanata lesz azon terv keresztülvitele, mely a *püspök-ladányi közalapítványi uradalomnak telepítési célokra való megszerzésére* irányul. A miniszter ugyanis, mint a „Kel. Ért.” jelenti, ezen hatvanézer hold kiterjedésű birtoktestet a telepítési alap terhére az állam részére át akarja venni, részint, hogy a vidék kiszegzái apró parcellákban földhöz jussanak, részint, hogy

zódjak, melyek inkább összhangban állottak az erszényeikkel.

Szóval két év óta az utolsó nyugdíjas is eltűnt a városból, mikor Lénárt ur letelepedett. Az ő megjelenését remény gyanánt tekintette a város; más magasabb rangú tiszteket vonhat maga után. Azért a jó öreg rendkívül örült a rokonszenvenek és odaadásnak, a melylyel mindenütt fogadták.

Serényen berendezkedett a szülői házban, melyet virágos kert s szőlővel befuttatott lugas tett még lakályosabbá. A szobában, az ágygyal szemben, akasztotta föl a rámba tétetett fényképet, mely által még mindig együtt élt embereivel. És ha napsugár hatolt be, földelültek az arezok az üveg csillogása alatt. Mikor fölébe akasztotta a becsületrendről kiállított diplomáját, a kardját s a revolverét, a dekoráció teljesnek tűnt föl előtt és az első pipadomány, melyet az őszi napon vizágo krizantémumjai előtt elszivott, pompásan izlett neki, bár a virágoktól éles illatuk melankóliája s könyharmat szaga szállott föl.

De jött a tél; a kis kert dider-

ott farm-rendszerü középberleteket teremtsen. Kettős cél lebeg a miniszter szeme előtt; nagyszabású akciójával egyfelől a magyar parasztság körében épp e vidéken oly rendkívüli módon felburjánzott szociálistmust kívánja megszüntetni, másrészt pedig életerős gazdatársadalmat óhajt.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ma letárgyalta az 1901-ben kiállítandó ujonczok megajánlásáról szóló törvényjavaslatot és bele fogott a kisebb tárczák költségvetésének tárgyalásába is. Egyik javaslatnál sem volt sok mondanivalójuk a honatyáknak, a kik különben is csak csekély számban jelentek meg. Az ujonczmegajánlásnál az ellenzék mindössze a hadseregben előforduló öngyilkosságokkal hozakodott elő. Közjogi szempontból egy szóval sem szólottak hozzá. A kisebb tárczánál meg éppen csak az álláspontnak néhány szóval való jelzésére szorítottak. Így január elsejéig még igazán le lehetne tárgyalni az egész költségvetést. Kár, hogy Széll Kálmán a próbába nem megy bele.

Az ülés az inséges munkásokról szóló javaslat beterjesztésével kezdődött. Ezt követte a konzuli illetékekről és a tanítói nyugdíj-alapokról szóló javaslatok bemutatása. Azután elfogadták az indennitásról szóló javaslatot harmadik olvasásban és megkezdték

az ujonczok

megajánlásának tárgyalását.

Pichler Győző nem fogadja el a törvényjavaslatot, mert törvényeink közös hadseregét nem ismernek. A világ semmiféle hadseregében nincs annyi öngyilkosság, mint a közös hadsereg magyar ezredjeiben, melyekben tízezer emberre csaknem nyolcszáz annyi öngyilkosság jut, mint az orosz hadseregben. Megöli a szegény magyar fiut az idegenség, melybe jut. Megöli a katonai büntető-törvény, melyet, az egész világon reformáltak már, csak nálunk nem. Megöli a katonai becsületbíró, mely rettenetesebb a hadbírósnál is.

Rátka: A hazaszeretetet kimondták becsületlenségnek.

Pichler az egyetlen javulást csak az önkéntesi vizsgálat eredményében látja. A javaslatot nem fogadja el.

Széll Kálmán miniszterelnök: Itt nincs egyébről szó, csak arról, megadja-e Ház az ujonczokat vagy meg-

tagadja. Az 1867: XII. törvényozikk megszabja a véderő szervezetét s a szülő egyszer már bővebben kifejtette, miképpen deriválja Deák Ferenc a pragmatika szankcióiból a közös hadsereget, tehát nem tér vissza rája. Ne bántsa Pichlert az az aggodalom, hogy a szülő akkor is helyeselni fogja a 14. paragrafus alkalmazását, mikor a törvény nem engedi. Gyakran volt a szőlőnek alkalma kényes helyen, kényes szituációban fölszólalni és kivívni, hogy tartás magukat a megszabott határvonalhoz. Ezután itt csak a magyar törvénytől fogja vezetni magát. Teoretikus azonban minden vita e törvényjavaslat alkalmából, mert a Reichsrath a múlt ülésszakban megszavazta az ujonczokat, mivel pedig most választás következik, senki sem zárhatja ki a lehetőségét, hogy most is megszavazza.

Major Ferencz: Szomorú dolog, hogy évről-évre szaporodik az öngyilkosságok száma a közös hadseregben és honvédségben. A szülő azt hiszi, hogy a vallás-erkölcsi szempont nagyobb figyelembe vétele segítene a bajon. Vallás-erkölcsi könyvet, lapot kellene a katonák kezébe juttatni.

Az elnök a vitát bezárja.

Gromon államtitkár kijelenti, hogy a katonai büntető törvénykönyv reformján serényen dolgoznak. A mi a becsületbírósgot illeti, más módszer nem lehetséges, csak az, hogy a tiszt becsületbeli ügyében csak tisztársai ítélkezhetnek. A bánásmód nem olyan kegyetlen. Kéri a törvényjavaslat elfogadását.

A ház erre a javaslatot általánosságban s **Pichler** hozzászólása és **Gromon** válasza után részleteiben is elfogadta.

Ezután

a kisebb tárczák

kerültek sorra.

A királyi udvartartás tételénél **Rátka** László fölszólt és azt vetette föl, hogy a trónra jogosítottak jegyzéke evidenciában tartassék és hogy gondoskodni kellene a trónörökös közjogi neveléséről. Magyar udvartartásnak a függetlenségi párt szívesen megszavazza a költséget, de a mostaninak nem.

Széll miniszterelnök kijelenti, hogy foglalkozik a trónra jogosítottak jegyzékének evidenciában tartásával. Történetek erről munkálatok is. A trónöröklés kérdését törvényeink kimerítik. Egyforma érdeke a koronának és a magyar nemzetnek, hogy a király minél többször itt tartózkodjék. Ha a királyi palota kiépül, remélni lehet, hogy nemcsak a király, de a királyi család tagjai is többször fognak Magyarországon tartózkodni.

tört gyökerek nem bírták a vénülőtörzset többé fölegyenesíteni. Erre akarata ellenére összeborzadt, eszébe jutott az iszonyu valóság, mely annyiszor szőnyegre került a korcsmai beszélgetések folyamán: a szolgáltatón kívül helyezettek alig kerülnek az államnak két évi nyugdíjba. Reszketett az alattomos haláltól.

A tavasz azonban majd új életre kelti a reményt, felmelegíti az elgémberedett tagokat és Lénárt azt hitte, hogy újra megnyerte magának az életet, mikor az erese alatt függő fészekben megjelent az első fecske.

III.

A mint a kávéházban az újságot kibontotta, tekintetét ezredének száma vonta magára. Új erődítési tervek kiviteléhez kezdtek, hogy a keleti határokat megerősítsék. Az ő régi ezredét is odaküldték s a legelőbbre tolt állást éppen az ő zászlóaljja volt elfoglalandó. Az átvonulási helyek meg voltak jelölve. A helyek közt, melyeken áthaladnak, volt a kis város is, melyben ő élt. Az ő zászlóaljja! Tehát még egyszer vi-

A Ház a tételt megszavazta. A közönségek költségeinek tételénél Lukács Gyula határozati javaslatot nyújtott be, mely szerint ezt a tételt töröljék. A Ház a tételt megszavazta. Az abszolút időbeli nyugdíjak tétele ellen Lukács Miklós tiltakozik.

Lukács pénzügyminiszter azt feleli, hogy a kormányt a nyugdíjakra törvény kötelezi.

A tételt megszavazták.

Az államadósságok tételénél Komjáthy Béla szólalt föl s igazolatlanul találja az államadósságok nagyságát.

Ezzel az ülés véget ért.

SZÉKESFŐVÁROSI ÜGYEK.

A vállalatok tiszteletdíja.

Olyan tiszteletdíjról szólunk, a melyet a vállalatok fizetnek a köztisztviselőknek. Az orfeumok, a színházak, a vígadók mulatságrendezői: az inspekciós rendőr és egyéb tisztviselőknek, a részvénytársaságok az ellenőrzésre kirendelt biztosoknak, a kik többnyire magas állású miniszteri tisztviselők s végül legújabbán a közlekedési vállalatok azoknak a bizottságoknak, a melyek a kormány, a főváros és a közmunkatanács kiküldöttéből alakulnak.

Az ellen, hogy az eljáró tisztviselők sokszor igen fáradságos munkáikért külön díjazásban részesüljenek, kifogást tenni nem lehet. De erősen kifogás alá esik az, hogy az így megszolgált tiszteletdíjat nem a kiküldő hatóság adja a köztisztviselőnek, hanem közvetlenül az a magánvállalat, a melynek ellenőrzésére, felügyeletére, vagy működésének felülbizálására rendelik ki a hatósági közeget.

A tiszteletdíjnak ezt a rendszerét régóta meg kellett volna szüntetni már a tisztviselők függetlensége érdekében is. Mert sehogy sem tartathatjuk helyes eljárásnak, hogy az ellenőrzésre hivatott tisztviselő munkája teljesítése után oda álljon az igazgató elé és kérje, vagy fölvegye a tiszteletdíját.

Nagy és erős jellemek kipróbálására és edzésére való ez a rendszer. De a mai gyarló emberek könnyen félreérthetik az efféle dolgokat és esetleg követeléseket támasztanak ellenőrzőikkel szemben — a pénzükért. S végre még menteni is lehet

őket. De nem lehet menteni a felsőbb hatóságokat, a melyek türik ezt az ósdi, helytelen, a tisztviselők megalázásával járó rendszert.

A közlekedési vállalatok tiszteletdíjait pedig egyszerűen be kell tiltani. Már az is különös volt, hogy a lóvasút átalakítása alkalmával kirendelt vegyes bizottság honorálására a közúti vasút tőkájébe egy millió koronát vettek föl. Még különösebb, hogy az az összeg az átalakítás alatt el is fogyott. A legkülönösebb pedig most következik.

Az átalakított villamos-vasut beruházási tőkájének felülvizsgálatára a kormány, a főváros és a közmunkatanács kiküldöttéből a múlt hónapban vegyes bizottság alakult, a mely az átalakított vasut összes számláit átvizsgálja, a főkönyvek nyomán a tételek helyességét megállapítja és a helyszínen szerzett adatokkal összehasonlítja.

A bizottság, a mely több mint 20 tagból áll, hónapokon át, sőt mint halljuk, majdnem félévig fog működni, mert hetenkint csak 3—4 ülést tart. A lóvasuttársaság minden összejövetel alkalmával a bizottság tagjainak egyenkint 30 korona tiszteletdíjat fizet. Félév alatt heti három ülést számítva 20 tagra 36.000 korona honorárium esik.

Az a kérdés most már, kormányrendeletre történik-e a díjazás, vagy a társaság önként adja ezt a nagy összeget a sok fáradsággal járó kollaudálásért. Ha a kormány rendelte, a felelősség a kormányt terheli. Ha pedig a társaság a maga jószántából adja: akkor azok a felelősek, a kik ezt az illetéktelen tiszteletdíjat elfogadják.

Semmiféle konzekvenciát semmi irányban nem akarunk levonni az elmondottakból. Azt az egy követelést azonban minden tartózkodás nélkül felállíthatjuk, hogy amugy is beteg közéletünket ettől a tiszteletdíjas rendszertől mielőbb meg kell tisztítani.

× **Az ó-budai fögyűjtőcsatorna építése.** Az a vegyes bizottság, a mely az ó-budai fögyűjtőcsatorna építőtérveinek megállapítására lett kiküldve, Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöke alatt tegnap tárgyalta a mérnöki hivatal tervezetét. A csatornát, a melynek költségeire a jövő évi budgetbe 400.000 koronát vettek fel, három szakaszban építik meg. Az I.

szakasz a Gyárteleptől a Bécsi-uton, Bokor-utcán a Határ-utig 1170 méter, a II. szakasz a Határ-utótól a Pacsirtamező-utcán a Vörösvári-utig 1200 méter, a III. szakasz a Vörösvári-utótól a Filatori-gátig 930 méter hosszú. A III. szakaszt csak akkor építik meg, ha a vonalba eső utakat rendezték. Az egész építés, a szivattyutelep költsége nélkül, 646.000 koronába kerül. A szivattyutelep géberendezésének, üzemének megállapítására albizottságot küldtek ki, a melynek Bakos János osztálytanácsos, Jász Dezső min. főmérnök, Martin Ottó műszaki tanácsos és Kájlinger Mihály vízvezetési igazgató a tagjai.

× **Késik a sertés-közvágóhid.** A tanács felhívására nemrég azt jelentette a mérnöki hivatal, hogy a sertés-közvágóhid 1901 július végére megnyitható lesz. Azóta, úgy látszik, rosszabbodtak az állapotok, mert a művezetőség ma panaszt emelt a tanácsnál egyes vállalkozók ellen, a kik miatt a kőműves-, kőfaragó- és ácsmunkákat az idén már nem tudják befejezni. Ez a késedelem kihat a vágóhid megnyitására is, a melyért a művezetőség a vállalkozókra hárítja a felelősséget.

× **Vis major.** A Rottenbiller- és Dob-utca sarkán a múlt hónapban kiszakadt a nagy csatorna s a villamos közlekedést átszállással kellett lebonyolítani. A rendőrség megkérdezte a tanácsot, hogy a katasztrófanak nem valamelyik műszaki közeg mulasztása-e az okozója? A tanács a mérnöki hivatal jelentése alapján ma tudatta a rendőrséggel, hogy a beomlást a nagy esőzés okozta s így a történetekről senki sem felelős.

× **A Gyömrői-ut ára.** A főváros 2702 m. hosszú Gyömrői-utat és az 1504 m. hosszú Szállás-utatót kerámittal burkoltatta. Az egész munka 632.131 koronába került, a melyet a város 4-5 százalékkal 20 év alatt törleszt. A törlesztési kvótán fölül a 7. évtől kezdve minden évben 10.090 koronát fizet az út jókarban tartásáért.

Tanítók a népszámlálás szolgálatában.

Irta: E. Farkas Sándor.

Az örökké mozgó időnek gépezete egyet pöndörült, tiz esztendő belefut a multak mérhetetlen tengerébe, tiz esztendővel öregebb a Föld és öregebbek vagyunk mi is. Mit rejt magában ez a szempillantásnyi idő: örömet-e, vagy báná-

tot; szaporodást, avagy fogyást; haladást-e, avagy visszaesést; gazdagodást-e, avagy szegényedést? Erre kíváncsi a statisztika; ez a minden asszonyoknál kíváncsibb tudomány, mely megkérdezi minden dolgunkat, születési évünket (s ezt rendszerint letagadjuk), nyelvi készségünket (ezt rendszeren felemeljük), s mindent, a mi kérdezhető, eltsolható, vagy nagytható.

Semmi kétség sincs benne, hogy ez a gyermekkorát élő tudomány igen derék, tanulságos (és megbízhatatlan) eredményeket publikál, melyekből megtudhatjuk, hogy átlag mikor házasodunk, mikor megyünk férjhez s miker halunk meg. És a többi! Azt sem vonom kétségbe, hogy az összehalmozott holt számokat megszólaltatni, az anyagba életet, (vagy halált) önteni, előkelő mesterség! De, hogy a számok, az adatok, voltaképpen pedig a nyomtatványlapok összegyűjtéséhez nem kell valami nagy zsenialitás, azt határozottan merem állítani. Azt hiszem egyébként, hogy ez nem nagy merészség! Ebben megállapodhatunk!

Sőt mi több, kijelentem, hogy ide nemcsak hogy zsenialitás nem kell, hanem kell egy — házmaster. Hiszen a házmasterek ma már olyan képzett emberek!

De a mi jó magyar gavallérságunk csak nem számlálthatat bennünket össze egyszerű irástudó emberekkel s olyanokkal, a kik arra szívből-lelékből vágyakoznak; ennek legalább is tanító kell! S azok, a kik magasabb fizetési osztályban vannak, (ha ugyan talál az ő fizetésükre a magasabb jelző) bizonyára előnyben részesülnek s valószínűleg a „Pesti Hírlap“ íróinak házához küldetnek.

De hát, uramfia, miért kell ide éppen tanító? Talán valami végzet-szerű koherencia van közöttük és a népszámlálás között; vagy talán azért, mert a tanító is nép, a számlálás is? Mert mihielyt kijelentették, hogy van pénz az összeírásra, mintha azt is mondták volna, hogy már az emberek meg is vannak fogadva, kinn várnak a pitvarban! Miért nem gondolnak az ügyvédekre, orvosokra, bírakra, vagy tudom is én kikre, vagy az egyetemi tanárookra? Ezek is elég intelligensek!

Szóval, ezt a kérdést én megoldani nem tudom! Elég az hozzá,

IV!

A kis szobában lecsukott zsaluk mögött aggódó léptekkel jár-kel Julcsa néni, közeledik az ágyhoz s az őrnagy homloka fölé hajol. Nehezen lélegzik; köhögéstől megtört hangja dicső látományokat idéz fel lábában: „haza“, „zászló“. Majd szivettépő mellspolással kiáltja: „Fiaim.“

— Az orvos ismét eljött; a baj gyorsan növekszik, az őrnagy el van veszve...

Oda künn felhangzik a döbörgés, a trombiták vidáman harsognak, a kövezet dübörög a léptek ritmusa alatt, melyek sarkantyupengéssel vegyülnek. Az őrnagy izzó arczezal, figyelő fülekkel felült... Hallgatózik... emlékszik:

— Az ezredinduló!

Itt vannak a várt barátok!... Fel akar kelni és visszaesik a vánkósára. Kétségbeesetten hívja az asszonyt: „Az ablakot! Nyissa fel az ablakot!“

— De haboz a derék asszony.

— Nyissa fel? Látni akarom őket!

Olyan hő esdeklés hangzott ki a

szont fogja látni!... De egy aggasztó érzés nyomta el örömet: Hátha vasuton történik az átköltözökös?

Írt és megnyugtatták. A csapatok gyalog, napi menetekben teszik meg az utat. A parancsok ki voltak adva, a határnapok kitűzve, három hét múlva nála lesznek bajtársai. Aznap megszámlálta a pénzt; kevés volt az egész; annak dacára, ha némi nélkülözéseknek veti alá magát, megvendégheti őket s fizethet egy pohár bort régi vitézeinek. Inkább adósságba verte volna magát, sem hogy erről lemondjon.

Az ő vitézei! Ezekre gondolt különösen. Ezeknek a soraiban találja fel újra a legénységet, a mely az ő parancsai alatt szolgált. Régi törzslajstromával a kezében oda állott a fénykép elé és kereste azokat, a kinek a nevét tudta. Berozsdásodott emlékezete megifjodott e munkában. Oh, nem feledkezett meg róluk, az ő gyermekeiről! Minden névvel újra előtte termettek a jellemek és az arcok! Előre beszélgetett velük, jelentéktelen, de tüzetes em-

lékeket idézett fel és csodás szavakat talált, melyekkel szíve tele volt.

Nyugtalankodott egy kissé a változások miatt, melyeket az ő távo-zása okvetlenül előidézett a század-nál. Utódja, ki más hadtesttől jött át, ismeretlen volt előtte. Szeretik-e a katonák? Jó-e hozzájuk? Óhaj-totta ezt teljes szívéből; de ha az „uj“ kiszorította volna őt embereinek szeretetéből, feltékeny tudott volna lenni.

Mindennap a reggeli után az országuton tett sétával csalta a türelmetlenségét, az országuton, hol nemsokára látni fogja a csapatokat. S előre élvezte a várakozás aggodalmát és a megérkezés örömet. E séták közben meghűlt, köhögött, de nevetett a jó emberek tanácsain, kik óvatosságra intették. Ah mit! Majd egészséges lesz, ha itt lesznek a barátai.

Majd meghalt az izgatottságtól. Éjjel ide-oda hanykolódott ágyán a láztól, s rövid szendergése alatt mindig az országuton látta magát, a patak partján, szeméit a távolba mélyesztve. S az órák multak; bo-

szankodott az idő lassuságán, nyugtalanság gyötörte.

Végre felhangzottak a dobok s közelebb nyomultak. Minél közelebb jöttek, annál kevésbé tisztán látta őket... Kód zavarta meg a szeméit s az ő elnyelni látszott őt... Mint a vak hallotta a léptek kopogását az országuton. A csapat elvonult előtte a nélkül, hogy őt látná. Ereje egy felsikoltásban merült ki...

Hirtelen felébresztette őt e sikoltás hevessége s verejtékező halántékokkal, zúgó fülekkel s tágra nyílt szemekkel ült a sötétben. Aztán rázta őt a könyörtelen köhögés, mellét a hosszú rohamok majd szétépték és ha újra elaludt, hasonló álmokban hanykolódott tovább. Most már minden készen állott vendégei fogadására; még két nap és itt lesznek. De a jövetelüket megelőző napon Julcsa néni, ki a háztartást ellátta, lábban hörögve ágyában találta az őrnagyot. Az orvos, kit előhívtak, a fejét rázta; mellhártyagyulladás volt. Az öreg katona állapota aggasztó volt.

4

hogy a tanító hivatalos népszámláló tett! Lehet, hogy nekik nem esik rosszul ez a magától értetődő hivatal; mert hiszen kik olják Magyarországon a tüzet? A tanítók. Kik fogják a sáskát és pióczát? A tanítók! Kik szedik össze az ebkaprot, székfűvet; kik méhészkednek, kik vezetnek dalárdát, közművelődési egyesületet; kik fonnak kosarat, kik kötnek gyékényt? A tanítók, a tanítók és a tanítók. A népszámlálás is effajta mellékkereset! Lehet, hogy kellemesebb, kivált ha a mester-utcai tanító kerül Bozsán uram házához, majd megszámodtatja az őtet! Hogy más effajta tanbetyár-tani-Tót ne emlitsék!

Ez a mellékfoglalkozás azonban *tartalmilag* erősen különbözik minden más pákásztól. Nem is említve azt, hogy egyáltalában nem alkalmas a tanítói tekintély erősítésére, mondhatom, hogy egészen más és mindnyájunkat érdeklő.

S fennakadhatnók ugyan a tekintély kérdésénél is, mert hiszen uram, ki e lapot olvasod, elvállalnád-e a dicső népek számlálását? El-e, hogy erősen neki vetett vállakkal kereshess naponta 6—8 koronát s hogy szélben és sárban, esőben és fagyban zörögj a kilincsen, s fogadjanak ridegen vagy nyájasan, kegyesen vagy kegyetlenül, lenézőleg vagy gyanakodva; szíval mindenképp, a hogy csak fogadni lehet. Vagy hogy egész nap rakosgasd külön a fehér, a zöld, a veres lapokat s add össze a lelkeket. De miért vállalták el a tanítók? Mert az agyafurt itélet így hangzott: a ki nem számlál népet, az tanít. Persze, hogy mindenki számlál!

A mi azonban ezen ügyletből mindnyájunkat érdekel: az a *vakáció*. Oh! te Treuga Dei! Te legszebb főnév! De hó, megálljunk csak! A legértékesebb időben 3 heti szünet! Ez sok, ez gyanus, ezime sincs, alapja sincs; ez nem vakáció; ez *mulasztás*! Ebből nem kér az igazi tanító! S ha akármilyen alkalom jó arra, hogy szünetet adjunk, akkor osszuk be a tanítókat időnkint a város irodáiba, az is van olyan közel a tanítói álláshoz, ha nem közelebb, mint a népszámlálás! Akkor azután adjunk minden hónapban három heti szünetet s lesz iskola is, lesz szufficit is a dijakok kontójára.

hangjából, arcát olyan fájdalmas aggodalom torzította el, hogy Julcsa néni visszafojtotta aggodalmait mint betegápolónő. Felnyitotta az ablakot. Mint áradat hatolt be a fény, a levegő, az élet a szobába. És a nap dicsfényében megjelent a zászlóalj.

Az őrnagy újra könyörgött „közelebb!” Nagy erőfeszítéssel oda gurította Julcsa néni a haldokló fekhelyét az ablakhoz. Most vonult el százada az ablak előtt. Lénárt felemelkedett és hangosan kiáltotta: — Fiam!

Fejek fordultak a meghallott kiáltás felé, boldogságtól remegő, lelkesültséggel telt zaj tört fel!

— A százados! Éljen a százados! Egy napsugár dicsfényt vont az aggyastján homloka körül; ajkai reszkettek s a boldogság mosolya játszadozott rajtuk. A csapat azonban már elvonult. Egy ránkászra összeesett az öreg katoná, száját örökre lecsukva, míg az öröm, mely halálát megdicsőítette, még mindig az arcán ült.

De nem oda Buda! A szülőre, magára a gyerekre s a tanítóra is kész veszedelem ennyi renyhe nap! Mit csináljanak otthon a gyerekek, a ki már egyszer nagy nehezen hozzátörődött az iskolába való járáshoz? A gyerek még legjobban megoldja a kérdést, mert arra irányítja összes erejét, hogy elfelejtse négy hónapnak minden sanyarúságát szöröstől-böröstől, a mi alatt a betűt meg a számot kell érteni. S ezen igyekezet, tudjuk, igen jól szokott sikerülni. A népszámlálás nyolez-koronás küzdelmeiben elfáradt tanító pedig összeretve áll meg a romokon, mikor a nebuló a huszita zsebrákokat összetéveszti a zebraival, s mikor a törököt villamoson szállíttatja Mohácsra. Hanem a vizsgálat az sikerüljön, mert különben nincs előhaladás! S a tanuló, ki a multakra a feledés sötét fátyolát borította, dicsérje meg a tanító, hogy oly hasznosan töltötte a vakációt s ne menjen el a türelme csak egy pillanatra se, mert ha tegezni merné a jövő reményeit, az *Esti levelek* ismeretlen szerzője bizonyára egy ujjal szaporitáná irodalmi sikereit.

Mondhatom, a mily üdvös, fel-frissítő az iskolai év közepén a tiz napi szünet, épp olyan káros, lustító hatása s nem potolható a három hét.

Hanem most már mindegy; ti tanítók csak keressetek 8 koronát, jó lesz ez fizetés-pótléknak, meg krizskindlinek; ti tanulók meg csak felejtsetek, mert hiszen boldogok azok, a kik felejtési tudnak; mi meg gondolkodunk azon, hogy micsoda új dologgal lehetne még a tanítókat megbizni s abban a tudatban kívánunk nekik jó munkálkodást, hogy tudjuk, miszerint mi vállalkoztunk a legnehezebb dologra.

Parlament a folyosón.

Az ülés nagy kavarodással kezdődött.

Lakatos Miklós szólal fel: Csön-gessék be a folyosókról a sok kötelességmulasztó! Nem határozatképes a Ház!

Az elnöki szék robotosa (ezuttal *Dániel Gábor elnököli a Házat*) hiába kongat... nem gyűl össze száz képviselő.

A legöregebb képviselők sem emlékeznek olyan diadalra, mint a minőt Lakatos bátyánk néhány szónyi felszólalása aratott. Nem is öt, hanem tíz perczre függesztik föl az ülést.

Mintegy negyedóra múlva aztán harmadszori fölolvásban is elfogadták az indemnity-javaslatot. Bajosan ment volna, ha megolvassák egyuttal a képviselőket is.

Az ujonczjatalékhöz Pichler Győző szól először. Jóformán maga is ujoncz, de azért bátran neki megy a parlament zupás őrnagyának és egyéb több kapitulációs sarzsijának.

Hangját a fiatal honatya öregessé igyekszik változtatni. Mintha a Kosuth Lajos hangját tanulmányozta volna előbb a — fonográfól.

De ha már nem állithatta maga elé Mariska doktort, mégis egyetemi professzor volt az, a kit legvehemensből támadott. *Palszky Gusztáv* ésjog-professzort, a vita tegnapi szónokát. Olyan szekundát kapott Pichler öcsémétől a parla-

mentben, hogy Pichler öcsém sem különbet tőle az egyetemen!

Pichlert az a megbecsültetés érte, hogy *Szell Kálmán* tüstént felel a beszédére. Megnyugtatta az iránt, hogy az osztrákok 14. §-át nem tekintli csodaszernek. Ot a magyar törvények szelleme vezérli mindenben.

Ebbe belenyugszik Pichler Győző. Nem talál több paragrafust a 14. §. ellen. Az osztrák 14. §. nem oly veszedelmes, mint volt valamikor a magyarok 25. §-a...

Major Ferenczet az rémiti el, hogy a magyar ezredeken száz százaléknál több az öngyilkos, mint a külföldön és az osztrák hadseregben... Különösen sok a honvédségnél... Jó lapot kell adni a katonák vallás-erkölcsi állapotának fejlesztésére...

Gromon Dezső kimutatja, hogy e tekintetben a statisztika szerint „évről-évre visszaesés mutatkozik...”

A Házat ez a *jóteknő visszaesés* is megnyugtatta, ha már az elszomorító visszaesések sem hozzák ki a sodrából...

A kisebb tárczák tárgyalására kerül a sor.

Ezek a kis tárczák tulajdonképp jó nagy zsákok, mert elég szép sommácskák férnek beléjük.

Magyar udvartartást kér *Felhő Klári* illetőleg az írja, *Káthy László*. Rég volt az olyan magyar, mint mikor a II. Vilmos császár toasztja hangzott el benne.

Magyar udvartartást *Szell Kálmán* nem ígér, de azt ígéri, hogy gyakrabban fordul meg köztünk az udvar, ha majd a királyi palota kiépül.

— Majd ha kiépül az önálló magyar államiság palotája, — sóhajtja elmerengve *Madarász József*...

Egy perczig megint kísért a morgatatum... *Káthy László* követeli a dinasztia trónöröklésre jogosított tagjainak névsorát, listájuknak összeállítását...

— Bár a kormánypártiságra jogosítottak listáját látnám már! — nyögi *Kubinyi Gyurka*.

Axentje Szever és a Bach-huszárok nyugdíját *Lakatos Miklós* bizgatja.

— Maguktól nem mondanak le róla! — vélekedik *Justh Gyula*.

— A vén generalisz Tisza Kelman menje előre jó példával! — tör ki *Zmeskál Zoltánból* a jóindulat.

Tisza Kálmán pedig éppen *Rossival* Istvánnal társalog a folyosón. De ha bent lenne a Házban, akkor sem igen tenne eleget a *Zmeskál* nyájas fölcsólitásának. A jókedvű nyugdíjast szereti az István.

Lukács Gyula a közösügyes költéségek törlését, *Lukács László* pénzügyminiszter mindenféle kiadás megszavazását szorgalmazza.

A Ház a pénzügyminiszter szája-ize szerint határoz. Fizetünk Axentjenek, közösügynek mint katonatiszt.

Sőt *Lakatos* bátyánk annyira megy, hogy még néhány minisztertől nem sajnálja a penziót. Egyelőre azonban erre nem kerül a sor.

A vitát hétfőn folytatják.

TÁVIRATOK.

Lugos, decz. 15. Krassó-Szörény törvényhatósági bizottsága Pogány főispán elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott. Legérdekesebb tárgya a Tomiciu felszólalása volt a tanítói fizetésért elárverezett skeusi gör. kath. templom ügyében. Fialka alispán jelentí, hogy a főszolgabíró eljárta ebben az ügyben, a templomot visszaadták rendeltetésének. Hasonló eset többé előfordulni nem fog. Bredicianu kéri annak az elavult szokásnak a megszüntetését, hogy a volt határőrvidéken a lakosság most is, mint hajdan, hetenkint összegyűl „Defehl” meghallgatására, miután hazáukat nem parancsosa, hanem törvényvel kormányozzák. Az alispán rámutat arra, hogy ez a százados szokás a népek annyira vérebe ment át, hogy csak lassankint, de nem rendelettel lehet azt megszüntetni. Háromszék ismert körlevelét a magyar nyelv kötelező használata tárgyában az állandó választmány tudomásul venni javasolta. Bredicianu, Dobrin és Tomiciu heves beszédekben azt követelték, hogy a vármegye utasítsa vissza a köriratot. A közgyűlés a választmány javaslatát fogadta el. A közigazgatási bizottságba beválasztottak: Bősz Hedvig, Bruckenthal báró, id. Juhos Gyula, Szende Béla és Gyurgyevits Adolf. Vörösmarty szobrára 200 koronát szavaztak meg.

Miskolc, decz. 15. Borsodvármegye bizottsági tagjainak egy tekintélyes része *Melzer Gyula* elnöke alatt értekezletet tartott a jövő évben megejtendő alispánválasztás ügyében. Az értekezlet egyhangulag megállapodott *Bárczay László* volt szolgabíró, földbirtokos személyében. Bárczay a jelöltséget elfogadta és kijelentette, hogy megválasztása esetén szabadelvű politikai szellemben fog működni.

Pozsony, decz. 15. A közönség és a sajtó élénk mozgalomban van az Odera-csatorna kérdése miatt. A városi tanács és az érdekelt testületek állásfoglalása legközelebb várható. Az akció oly megoldás körül indul, mely Pozsonynak kedvez, a nélkül, hogy a magyar forgalmat Bécs felé terelne.

Arad, decz. 15. *Kriványt* a tsvéki orvosok megvizsgálták, Konstatálták, hogy súlyos hátgerinczsorvadása, tödőhurutja, láza van és elgyengült idegzete. Ezért a főtárgyalást januárra halasztották. A mikor ezt *Földes* tsvéki elnök kihirdette előtte a czellában, *Krivány* teljes apátiával felelte „Bá-nom is én. Egészen mindegy, akár most, vagy máskor.” *Kriványon* az agylágyulás tünetei mutatkoznak.

A búrok végküzdeme.

Johannesburg, decz. 15.

A különféle nemzetiségű konzulok elhatározták, hogy kérdést intéznek *Kitchener* lordhoz az élelmiszerek vásárlásának a kormány által elrendelt korlátozása tárgyában.

London, decz. 15.

Kitchener lord táviratozza Prétóriából tegnapi kelettel: Clemence tábornok ellentállás nélkül Bommandoneckbe hozta hadoszlopát. Vesztesége súlyos. Öt tiszt és kilencz legény elesett, tizennyolcz tiszt és 555 legény, köztük a Northumberland-lövészeknek négy százada, eltűnt.

London, decz. 15.

Kitchener lord újabbán a következőket jelenti: Knox tábornok *De Wett*-et észak felé kergette a tabanchu-ladybrandi vonal irányá-

ban, a melyet az angol csapatok tartottak megszállva. De Wett hadereje, a mely körülbelül 3000 emberből áll, a nap folyamán többször próbált keresztül törni és ebben az észak felől operáló búr sereg támogatta. Ezeket a támadásokat az angolok visszaverték, noha néhány búrnak sikerült a vonalat dél felől áttörnie. — Egy későbbi táviratban azt jelenti Kitchener, hogy De Wett, mikor az angol vonalakon Tabanchu mellett átment, nagy veszteséget szenvedett. Az angolok zsákmányul ejtettek néhány lövészer-szekeret és egy tizenötfontos ágyút, a melyet a búrok Dewettsdornnál zsákmányoltak és azonkívül elfogtak 22 embert.

HIREK.

A nyéki ház.

Irtá: Széllné Vörösmarty Ilona.

Fazsindelyes tetőzetű, egyszerű, földszintes házban lakott a költő családjával. Idegentől hallottam, hogy a ház és tájéka tündöklött a rendtől és tisztaságtól, jelöl a gyakran láthatatlanul működő, éjjelt nappallá tevő gondviselésnek, melynek neve: magyar asszony. Megnyerő a modora, kész a vidámságra, de tud komoly és nemesen lelkesülő lenni ott, a hol kell. Ez volt anyám.

A ház elejét, nyugot felől, nyitott folyosó képezte, hol sokat voltam apámmal. Gyakran, mindent felejtve, néztem jószágos szemére, kedves kifejezésű szájára, egész alakjára, a mint lehajlott kicsinyességemhez s tanított a legújabb népdalokra, melyeket az ismerősök elhoztak számára. Eldicsérte egyiket-másikat, elmondta: milyen jellemző a nép kedélyvilágára nemcsak ezeket kereste, szerette hallani.

Szerettem őt azért is, mert számos gyermekcsinajaimnak ő volt a védelmezője, s ki gyermekéhez szólva, a fedésben is eltalálja a szeretet hangját: elpusztíthatatlan erős szálakkal köti az magához szeretetét.

Gyermek a jót nehezen felejt. A kegyelet és hála: az értelem virága, későn nyílik az emberi kedélyben. Későn, gyakran helyrehozhatatlanul.

A bejárattól balra volt apám írószobája. Az ajtótól balra alacsony szekrény, a szoba közepén asztal, körülötte székek s a nyugati ablak mellett nagy íróasztala; fölötte óra. Az íróasztal föléjét, fájdalmam, be lehetett zárni. Fájdalom, mondom, mert bent, papírosok mögött, egy óriási kókuszdió volt. Ismerős hozta távol tengerre, s szigetéről, hol szörnyű vadállatok s végtelen piczi madárkaktól kezdve az óriásokig lakoznak egy helyen. — Milyen lehet a belseje? kérdeztem magamban s fölnyitására tündérmeséim csodadolgai fűződtek szüntelen érdeklődéssel; s bizony nem állok jól biztonságaról, ha az íróasztal nyitva felejtődik.

Az éjszakai ablaknál karszék állt, azután üveges szekrény könyvekkel. Bidektelen rejtélyek nekem akkor, de később a régi magyar, görög s római irodalom legbecsebbjei közt ott találtam Shakespearet, három kiadásban. A könyvtár fölött magyar földgömb, mellette sarok-pipaasztal s a másik fal hosszában a butorok magyamája, a ház kényelme s gondjainak gyakran altatója: a nagy divány.

A gyermekek e kedvenczét a multban ki ne kiznotta volna gyermekkorában? Mi is ugráltunk, táncoltunk rajta; de ő acélos ruganyossággal állott ellent pusztító kedvtelésünknek. Elkísért bennünket Pestre is és hosszú évek multán a végelgyengülés vetett csak véget hasznos életének. Ezen divány mellett volt a hálószobába vezető ajtó, azután a kályha és ennek szomszédságában szekrény, melynek tetejét titkos bámulatom tárgya: Nagy

Napoleon szobra díszíté, szimbólikusan fekete márványból.

Nem az a szobor, a melyben óriási elméje egyensúlyt veszítve, egyik lábát a földgömbre helyezi. Előbbi időből való ez. Mellén összefont karokkal, még nemes vonásokkal, merően gondolkodik. Mintha ifjú korának varázsló erejét még e néma szoborban is megtartotta volna. Sokszor, sokszor megálltam előtte: hosszan elnézve gondolkodó vonásait, különös állását. A szobor, fájdalom, eltűnt, de a szekrény velünk Pestre költözött s a város zajából, hosszú évek folytán hozzá rokonabb helyre, Vasmegeye erdős vidékének egy egyszerű lakába. Egyszerű volt a lak; de nem volt az a szellem, mely betöltte a sok látogatóhoz gyakran nagyon is szűk tereit. E szellem Deák Ferenczé volt. Az ő szobájában voltak elhelyezve a nyéki butorok. Tanul a költő utolsó álmának.

A bejárástól jobbra nyílt a szalón. Szőr damaszt butorok két csoportban, egy nagy berakott asztal s egy kisebb, közöttük délre ablak anyám rózsáskertjére. Kis kert, de nagyon szép rózsái voltak. E szobából nyílt apám hálószobája. A ház előtt gömbölyű gyöpös rész s száz lépésnyire országút. Az udvartól jobbra volt a lejtős kert; zöld gyöpjének egy részén gyümölcsös s az északi sarkon apám kis szőlője, melyben gyakran nézegetett s kertészkedett is. Becsülte a jó bort, bár keveset ivott. Poharába keveset öntött egyszerre s kedvteliséssel nézte tiszta színét.

Vajjon a ház mögött a nagy barackba bebólint-e most is az ablakon? s éretlen gyümölcse csábit-e most is egynemű gyermekét el, messze a félelemtől, a lázbetegség hónapok szörnylakóihoz? megvan-e az ér a kert közepének völgyét szelve? s oldalain az óriási nyárfák serege, széles lombjaik s leveleik a nyugtalanlan fűre táncot most is ugy rezgik-e? Mindez elenyészett. Az élet köznapjában talán fölismerhetlenül; s az idő emészto hatalma nem pusztította-e el a fehéres nyírfahidakat s az éren átvetetett nagy fatörzset, melyről apám lecsuszott egy sötét északán s az esés folytán ujja anyjára megdagadt, hogy anyám leráspolitikát jegygyűrűjét. Nagy rábeszélés kellett hozzá, mert nem akart tőle megválni. Milyen ijedség, milyen aggodalom volt ez nekünk; nem lesz-e nagyobb baja?

Nem sejtettük, hogy sötét árnyéka vonult el fölöttünk azon gyászos eseménynek, mely egy év múlva kérielhetlenül beköszöntött.

— József főherczeg Fiumében.

József főherczeg és családja, mint minden évben, az idén is Fiumében fogja tölteni a telet. A főherczegi család a jövő héten utazik le. Egy darabig Fiumében fog telelni *Fülöp* orléanski herczeg, *József* főherczeg veje is.

— Vörösmarty ünnep. A II. kerületi felső kereskedelmi iskola ifjusága

holnap, vasárnap, délelőtt 10 órakor *Vörösmarty* Mihály születésének századik évfordulója alkalmából az intézet tornatermében Vörösmarty-ünnepélyt rendez. Az ünnep *Péter* János igazgató megnyitójával kezdődik, a mely után *Wagonhofer* József tanár mond ünnepi beszédet. Ezután következnek a növendékek hangversenye.

— Ifjabb Tolstoj az idősebb Tolstoj ellen.

Egy lipcsei könyvkiadóczég gróf Tolstoj Leonnak „Chopin-Piélude” című érdekességnek igérkező munkájának rövid idő alatt való megjelenését hirdeti. Ez a mű ellenirata a nagy orosz költő „Kreutzer-Szonáta” című regényének. Ez a tény azt a látszatot kelti, mintha Tolstoj önmagával jutott volna ellentétbe, de a beavatottak jól tudják, hogy a jelzett ellenirat nem az öreg Tolstoj munkája, hanem — a fiáé. Mindenesetre érde-

kes jelenség, hogy a fiu az apja művével szemben elleniratot adjon ki. A fiatal Tolstoj egyébként szép nevet szerzett már az irodalom terén.

— Papp Béla anyja megőrült.

Mindkét fiát elvesztette. Öcsését megölette a bátyja, a nagyobbikat a hóhér végezte ki. És a szerencsétlen anya halálhíraitól nem bucsuzott el, mert érezte, hogy benne csak kisebbik fiának gyilkosát látná. Jobban szeretete a legylkoltat, mint a hogy sajnálta a halálra ítéltet. E sok csapás közül egy is elég az anyának, hogy ő is meghaljon — *lelkileg*. Papp Béla anyja se bírta el a megrázó csapást. Mint egyik debreczeni lap írja, a szerencsétlen asszony, a ki a szatmármegyei *Udvári* községben lakik, megőrült.

— Munkáshiány.

A munkanélküliség nagy mérvét mutatja a budapesti munkaközvetítő intézet f. heti kimutatása, mely szerint a munkakeresők száma e héten ismét 1162-vel szaporodott és összesen 6692-öt tesz, mivel szemben munkát csak 345 helyről kínáltak. Ezekből számos betöltötven, a még fennálló munkakínálat csak 284, melyekből azonban 144 tanoncra vonatkozik, melynek hiányzanak. Épp ugy hiányzik két paplan- és ágynemű-készítő és egy sörvízköztető. A munkaközvetítő intézet felhívja tehát az ily munkában jártas foglalkozás nélküli segédeket, valamint azon szülőket, kik gyermekeiket valamely iparágra taníttatni óhajtanák, hogy az intézetnél: József-körút 36. szám alatt jelentkezzenek. A legnagyobb nyomor enyhítése végett kieszközölte az intézet, hogy a józsefvárosi foglalkoztató műhely minden férfi-, vagy nőmunkásnak, ki a délelőtti órákban kereseléhez nem juthatott, a délutáni órákban könnyű munkát ad, hogy magának a más napra való élelmet megkereshesse. Ezen jótéteményt már is számosan veszik igénybe és előre látható, hogy mihelyt arra szükség lesz, más városrészekben is fognak ily foglalkoztató műhelyek felállítani.

— Sötétség.

Hamburgból jelentik, hogy ma este a Belvárosban hirtelen megtagadták az összes villamos-vezetékeket a szolgálatot. A Jungfernstieg és a Neuenwall teljes sötétségben voltak. Sok holtban megszüntették az eladást. A „Thália” színházban félbeszakították az előadást.

— Robbanás a fogházban.

A gráci fogházban — mint a táviró jelenti — ma reggel gázrobbanás történt, melynek következtében 11 ember megsebesült. A robbanás nagy anyagi károkat okozott.

— Újabb postai értékjegyek.

A kereskedelmi miniszter a koronaértékben eddig kibocsátott posta- és táviratértékjegyeken kívül még 20 és 35 filléres, továbbá 2 és 5 koronás értékjegyek forgalomba hozatalát rendelte el. A jelenleg forgalomban lévő 3 koronás értékjegyek érvényessége ellenben 1901. évi márczius hó 31-vel megszűnik, mely időn túl a közönség a 3 koronás értékjegyeket a posta- és távirat hivataloknál a bemutató által kivált megfelelő értékű más frankójegyekre cserélheti be.

— Anarchista kongresszus Berlinben.

Berlinben az anarchisták karácsonyra általános kongresszust hívtak össze a német fővárosba. Azonban aligha fogják megtartani, mert épp ugy, a mint a párisi kongresszusokat a francia kormány betiltotta, a berlini a német kormány fogja megakadályozni.

— Czipésmesterek gyűlése.

A budapesti czipésmesterek e hó 16-án vasárnap délután tartják III-ik kerületi gyűlésüket a czipésziparosok szövetezőse és a magyar ipar pártolása tárgyában. A gyűlést délután 3 órakor tartják meg a IV. ker. Koronaherczeg-utca 5. sz. alatti Szegeti-féle vendéglő udvari helyiségében.

— Dinamitard bolgárok.

Hgy saloniki-i távirat szerint az ottani román kereskedelmi iskola növendékei Nagy Mihály napjának emlékére estélyt rendeztek. A bolgárok, kik még mindig a románokban látják legnagyobb elenségüket, *pokoli tervet* főztek ki agyukban. Néhány saloniki-i bolgár ugyanis *légbe akarta röpíteni az iskola épületét*, de gonosztettüket nem hajhatták végre, mert idejekorán fölfedezték tervüket. Ekként elejét vették az irtózatos katasztrófának, melynek ártatlanul több száz emberi élet esett volna áldozatul.

— Temetés.

Ma délután fél 4 órakor temették özvegy *Kutasi Radisics* Jenőné szül. apádiai Georgievits Máriát, *Radisics* Jenőnek, az Iparművészeti Társulat igazgatójának édesanyját, a Baross-utca 34. sz. alatt levő gyászszobából.

— Vasuti gyorsáru-szállítás a karácsonyi ünnepek alkalmából.

A Máv. budapest-jobbparti üzletvezető-ségtől a következő felszólítást vettük: Tekintettel a karácsonyi ünnepek alkalmából várható nagymérvű gyorsáru-forgalomra, figyelmeztetjük a t. közönséget, hogy *Budapestre* rendelt gyorsáru-szállítványokat, különösen a gyors romlásnak alávetett élelmiszereket már folyó hó 15-étől kezdve adja föl, nehogy az ünnepek előtti utolsó napokon vasuti szállítási céljából föladásra kerülő tömeges gyorsáru továbbítása, értesítése, illetve házhoz szállítása zavarokra és késedelmekre szolgáltatson okot. Kivános még, hogy különösen a Budapestre szállítandó gyorsáru-csomagok ne csak jellel és számmal láttassanak el, hanem *azonok a címzett neve is olvashatóan fel tüntetve legyen*. A szállítványok akadálytalan kézbesítése céljából a tisztelt című közönség arra is figyelmeztetik, hogy a *vasuti szállításra föladott csomagokba sem levelet, sem más írásbeli közleményt elhelyezni nem szabad* és a mennyiben ilyen a pénzügyorség részéről a csomagokban találtak, ez által nemcsak a szállítvány kézbesítése szenvedne késedelmet, hanem még jövedéki kihágás címén bírságot is kellene fizetni.

— Rendőri hírek. Hirtelen halál.

Babucs Pál villamos-vasuti alkalmazott tegnap délután Szondi-utca 98/b sz. alatt levő lakásán hirtelen meghalt. Holttestét, a halál okának megállapítása céljából, az orvostani intézetbe szállították.

Felakas-tolta magát tegnapra délután *Wawrik* János 11 éves háziszolga Hunyady-utca 86. sz. alatt levő lakásán. Szerencsére még idejekorán észrevették s így nagyobb baja nem történt. Hogy miért akart meghalni, nem árulja el.

— Új szaklap. Polgár Kálmán fővárosi óras és ékszerész „Műötvs”

cím alatt egy illusztrált szaklapot ad ki, mely sok száz illusztrációban hazánk óraparának fejlődését mutatja be. Ezen szaklapban a sok elismerő levelek is közzé vannak téve, melyekben a czég vevői a beszerzett árukról dicsérelőleg nyilatkoznak és pedig joggal, mert nem csak jó árut szállít, hanem a vevőknek még kedvező részletfizetéseket is engedélyez. Lapunk olvasóinak ezen katalógus portéménesen küldetük meg, ha ezért Polgár Kálmán óráshoz, VII. kerület, Erzsébet-körút 29. szám alá fordulnak.

— Andreyi Kálmán utópai, aradi

bornagykereskedők és szőlőbirtokosok, kiknek a legjobb hírnevük van a hazai borkereskedők között, a nagyközönség kényelmére Budapestben fióküzleteket rendeztek be, a hol a saját természet boraikat árusítják, ugy palackokban, mint utcán át kimérve és poharankint. A czég 1834 óta áll fenn és kitűnő minőségű boraier több kiállításon ki is lett tüntetve.

— Könyvedvelők és mindazok,

kik a közeledő ünnepekre valóban szép és nagybecsű műveket mérsékelt áron vásárolni akarnak, a jöhrü Adler Sándor-féle könyvkereskedésnek lapunk mai számában közzétett hirdetésében találnak bő tájékoztatást.

„Hattyu“

gőzmosó- és tisztító-intézet patyolat-fehérré mos, minden szövetet tisztít és fest, káros anyag nélkül. *Budapest, VII. Gizella-ut 26.*

IRODALOM, MŰVÉSZET.

„Hoffmann meséi“ az Operában.

Bemutatója 1900. decz. 15-én.

1882 tavaszán lehetett, — hívott riporter pontosabb dátummal szolgálhat, — hogy az akkor még nagyon fiatal, majdnem kezdő Hegyi Aranka a budapesti Népszínházban első igazi nagy diadalát aratta, éppen a „Hoffmann meséi“ elbájoló mesebeli tündérének hármass szerepében. Nagyon hálás szerep, az igaz; de hiszen az aranyásás is nagyon hálás — annak, a kinek meg van hozzá a kellő ereje és kitartása. Művésznél, énekesnőnél nemcsak a hang és a fizikum erejét, hanem a lélekét: a tehetséget — s a kitartás alatt a tehetség kiművelésére fordított ernyedetlen gondot értjük. Ezek meg is érdemlik a jutalmat — a sikert, a művész diadalát.

Bianchi Bianka pedig 1882. tavaszán már olyan régi ünnepezt művésznő volt, hogy már akkor öt év óta ismerték őt a budapesti publikum: (holott akkoriban nem hoztak ide névtelen, foglalkozás nélküli művészeket vendégül...) a miből következik, hogy akkor ő elvitte volna a pálmát a szép, az úde, a fényes hangú, a szerepére igen nagy gondal elkészült Hegyi Aranka elől. A miből az következik, hogy 18 évi késedelemmel a kéréseket, követelést közönség nemcsak az akkori tőkét: aranyhangot, aranyos jókedvet, aranyos szeretetreméltó személységet akar kapni, hanem ennek kamatos kamatait is — azaz valami sokkal szebbet, sokkal tartalmasabbat, sokkal hatásosabbat. Kivált az Operaházban! A keretnek csak nem szabad a képet elhomályosítania!

S a mi jó közönségünk — talán nem jó, mikor minden jegyet már délig megvásárolt?! — olyan tradícionális tisztelettel viseltetik apáról-fiúra Bianchi asszony művészetére, hogy a legjobb előítélettel jött el s föltötte meg színig a nézőteret. De meg van írva a csillagokkal szemben is, hogy az előítélet megfoszolja magát. A míg „Hoffmann meséi“ az operett királyok királyának törvénytelen, de annál szebb gyermeke, testvéreinek játékerét, ruháját, egész külső habitusát használta: mint operettet annyi csodálattal és szeretettel élvezte mindenki, olyan sokféle, kitűnő ábrázolásban bájolt el, hogy ma már csak a még jobbat, még különöbét várhatta s csak erre reagálhatott.

A mit pedig tényleg kapott: a feletti ítélete nagyon különbözött a magával hozott előítélettől — a csalódnak tehát csak kedvetlenség, lehangoltság, közöny lehetett a kifejezése. A régi Hegyi Arankának remek, átélte játékát, Komáromi Mariska fényes, úde, csengő szopránját, Küry Klára kedvességének, Kopácsy Juliska kánonszerű megjelenésének ellenállhatatlan varázsát — ezt a sokszínű prizmat egyetlen tökélylyé egyesületen kellett volna kapnunk. A szuperlatívusz helyett középfokot nyuj-

tott Bianchi asszony. Nem csoda, ha nyílt színen csak egyszer kapott tapsot — mint Antónia, de hogy itt is a műnek magának köszönhetette: azt mindenki tudja, a ki omlékszik rá, hogy abban a jelenetben Hegyi Aranka még ma is, mikor nekitelt időmaival nem bírja elhíttetni tudóvseses voltát, remek játékaival mélyen meghat, teljes illuziót bír kelteni.

Csak az illuzió hiányzott a ma esti főalakból, egyéb semmi... A ki tudja, hogy ez mit jelent: az megért minket; „sapienti sat.“ *Egyéb-ként* Bianchi Biankának ma is (a magas esz-ig) tisztán csengő, szép szopránja, kifogástalanul trillázott és roudade-ozott; magyar kiejtése elismerést érdemelt, játéka gondos volt — szóval egész szereplése comme il faut. De elvárjuk az Opera igazgatóságától, hogy legközelebb *magyar* művésznőt, és pedig olyant léptessen fel a hármass szerepben, a kinek meg van a természetes, pajzán, pezsgő jókedve és hódító szeretetreméltósága — mert csak ez ragadhatja el a közönséget, csak ez tarthatja műsoron és teheti jóvedelmezővé az igen nagy költség-gel kiállított darabot.

Legközelebb, de ragyogó szép az a felvonás (velencei éj), a melyet az operett-színpadokon kihagynak. A lagunán színesen kivilágított gondolák suhannak el az éppen olyan sok színben csillogó híd alatt, elől a fényes csarnokban pedig tündöklő ballet kering, Harlekin és két Colombina táncolja el tragikomédiáját... A hősnővel, a fényűző ezéda Giuliettával nem szaporodik négyre Hoffmann szerelme tárgyainak száma: az operai intéző hatalmak — nem tudjuk miért — jónak látták a Stella-kaland elhagyását. Mi rossznak látjuk; a drámai egység ezzel elveszti összekötő fonálát: látnuk kell, hogy a kiábránduló Hoffmann még mindig ugyanaz a „fölsült szerelmes“, a milyen volt hajdan, az elbeszélte kalandok idején.

Hoffmann *Kertész* általában szépen játszott és énekelt; kíváncsiak vagyunk, hogy utódja elérje-e. *Miracle* csodadoktort *Takáts* teljes sikerrel adta. Nyílt színen kapott tapsot *Dalmoki* a zenész vén, siket szolgálójának pompás ábrázolása és művészileg parodizáló énekéért. *Gábor*, a fiatal tenor, Miklós epizód-szerepében kellemesen tűnt fel. *Hegedüs* (Spalanzani), *Várady* (Crespel zenész), *Mihályi* (Schmil udvarló) — s a nagyon hibásan egy festménybe fejjel beszorított *Berts* k. a. (Antónia anyjának a hangja), épp oly szépen megfeleltek, mint a *Smeraldi*-betanított baletben *Balogh* és *Schmideck* kisasszonyok és *Carbone*.

Mader karnagy az utolsó kép előtt finoman játszott barcarolájáért külön tapsot kapott.

A Visszautasítottak Szalonja.

Ma nyitották meg a Mücsarnokból és a Nemzeti Szalomból visszautasítottak kiállítását.

Tudvalevő, hogy összesen 1000 képet utasítottak vissza az idén, joggal volt tehát föltehető, hogy azoknak legalább negyegyed részét fogják kiállítani, de a kiállítás a szoborművekkel együtt csak 125 darabból áll. Hogy aránylag kevés képet mutattak be, ez csak előnyükre szolgál, még nagyobb előnyükre szolgált volna, ha még kevesebbet állítottak volna ki.

A visszautasítással azonban csak nyertek, mert a városégi mücsarnok helyett egy belvárosi palotába jutottak. Mert sajnos, odakinn „nincsen számukra hely!“

Például *Kober* Leó „Hajótörött halászok partraszállítása a Bretagneban“ című festményének kompozíciója nem szerencsés. Az alakok jellemzése rossz. Mindegyik ábrázat körülbelül egyforma. A fájdalom nem tükröződik éleken vissza.

De emlékezzünk jelesekről! *Lakos* Alfréd „Gyászoló zsidók“-ját már a visszautasításokor megdicsérte a kritika. E méltánylásért dicséret illeti meg a kritikát.

Berkes Antal „Elzüllött“ című képe eleven és élthű vonásokban eseteli a gonosz férfi, bánkódó nő és ártatlan gyermek sivar állapotát. Jó még „Margitszigeti parkrészelete“.

Boross Gyula a legaprólékosabb részletig művészi ambícióval festett meg „Egy agrárpolitikust“. A jómódu gazda szobájában Kossuth nem éppen sikerültnek mondható képét a magyar törvényhozás ellenzéki vezérfőfőinek arcképei övezik körül.

Vándor Félix „Csendelőte“ igen ötletszerűen jelképezi a szomorúságot. Arcképei talentumról tanuskodnak.

Eperjesi Károly eredeti gondolatot árul el „En is voltam valaha“ című olajfestményében.

Glück Károly, *Papp* Gábor, *Greguss* Gizella jó arcképfestőknek bizonyultak. Még *Kinnuch* László és *Márkus* Imre érdemel dicséretet.

Boross Gyula festményében *Hegedüs* miniszter arcképét „sejtjük“.

A szobrászok közül *Andrejka* József az egyedüli, kinek „Csirkét vegyenek!“ bronzszobra az, mely megállja a kritikát.

A többieket dicsérjük, nem szólva róluk.

* **Zenevilág.** Ez a derék félhavi lap csakis szakmájukat értő és bátor, szókimondó írók műve, a mit nem minden szakközönségről lehet elmondani. A ma, Beethoven születése napján megjelent 8. szám tartalmából kiemeljük a Beethoven-cikk mellett az intendatúra eltörléséről szóló tárgyilagos cikket, az operai szemlét, a rendkívül gazdag „hazai hírek“ rovatát. A minden zenekedvelőt érdeklő lap szerkesztője *Hackl* Lajos tanár és karnagy (Budapest, Rákóczy-u. 4. sz.)

* **Verdi Rekviemje.** Kiváló mű-élvezet kínálkozott rendszeren az által, hogy a Budapesti Zenekedvelők Egyesülete nagy hangversenyeihez teljes főpróbát rendezett nyilvánosan. Ezáltal, a mikor már annyian érdeklődéssel várták a kedvező alkalmat, a véletlen úgy akarja, hogy az egylet a Verdi Rekviemhez nem adhat nyilvános főpróbát. Ugyanis a Vigadó nagy termei nap-nap után le vannak foglalva és ez okból a főpróbát e hó 16-án, vasárnap délutáni 3 órakor tartják az egyleti nagyteremben, mely alig képes a 300-nál több közreműködőt befogadni. Jegyek tehát semmi esetre sem adhatók ki, minél fogva a főpróbára való összes előjegyzések érvénytelenek. Sajnos, hogy a fővárosi közönség e ritka szépségű művet csak egyszer hallhatja folyó hó 21-én, a Vörösmarty-ünnepélyek legméltóbb befejezéséül.

* **A Vasárnapi Ujság** szerkesztője fölkérte Szél Kálmánét, hogy írjon valami megemlékezést a Vörösmarty-ünnep alkalmából, a minek a nagy költő fenkölt lelkü leánya a mai „Hírek“ rovatban közölt hangulatos cikkel tett eleget. Örömmel közöljük a szép sorokat.

* **Vendégfellepés a Magyar Színházban.** Érdekes vendége lesz ezen a héten a Magyar Színháznak. *Szulamit* pénteki előadásán a czimszerepet *Vernier* Róza magyar születésű külföldi operanékesnő fogja játszani.

* **Meddő operapályázat.** A néhai Mészáros Károly-féle operapályázat bíráló bizottsága a minap tartotta meg

döntő ülését *Mihalovics* Ödön elnöklésével. A pályázatra mindössze két mű érkezett be: a háromfelvonásos *Székely Mária* és a kétfelvonásos *Tinódi*. Az előbbit a szerző időközben visszavonta, így a bírálók csak a *Tinódi*-ről mondhattak véleményt. A művet egy bíráló sem tartja méltónak a pályadíjra. A bizottság fölterjesztést fog intézni az alapítványt kezelő kultuszminisztériumhoz, hogy az új pályázat mentől hamarabb kiirassék.

* **Blaháné a Vigszínházban.** Csütörtökön, e hónap 20-án a régen adott „Az aranykakas“ ismét színre kerül, ezuttal játékcsofnyezéla, a „Rudolf Koronaörökös Jótékony-Egyesület“ javára. Az egyesület felkérésére a korcsmárosné híres szerepét Blaháné vállalta el.

* **Primadonnák.** A Magyar Színház színpadán, zongoratermében és műhelyeiben egyaránt lázas készülődés folyik, hogy méltó előadásban és keretben hozzák színre a színház legközelebbi eredeti operett-ujdonságát: *Mader* Raoul és *Pásztor* Árpád *Primadonnák* című darabját. Az első fölvonás színhelye, a mi operett-színpadon egészen szokatlan, egy magyar falu s annak kovácsműhelye. A második fölvonást nyílt változás osztja két részre, míg a harmadik fölvonás a színpadot mutatja be egy premiér estéjén. A darab fölépítésének érdekes kiindulója egy prolog, melyet leeresztett függőny előtt *Ráthonyi* Ákos fog előadni.

* **A párisi asszony.** A Nemzeti Színház legközelebbi ujdonsága *Henry Becque* 3 felvonásos vigjátéka lesz a *La parisienne*, a melyet a *Párisi asszony* címmel *Lázár* Béla fordított magyarra. A fő női szerepét *Láncoz* Ilka asszony fogja játszani, kivüle *Vicvári*, *Császár*, *Dezso* és *Boros* Ferike játszanak a darabban. Az ujdonság bemutatóját az igazgatóság január 4-ére tervezi.

* **Hangversenyek.** A negyedik filharmóniai hangversenyt szerdán, 19-én tartják meg *Kerner* István karnagy vezénylete alatt, *Gulbranson* Ella, a berlini udvari opera tagja közreműködésével a filharmónikusok özvegy-alapja javára. Műsora a következő: 1. *Beethoven* „Leonora nyitány“ 2-ik sz. 2. *Major* „Szerenád“ vonós zenekara (először). 3. *Grieg* dalok zenekarral: a) „A hattyu“, b) „Monte Pinció“, éneklé *Gulbranson*. 4. *Haydn* szimfónia (esz-dur). 5. *Wagner*: Záró jelenet az „Istenek alkonyá“-ból, *Brühilda*: *Gulbranson*. A „Lipótvárosi Kaszinó“ legutóbbi hangversenyén *Gulbranson* Ella oly rendkívüli sikert aratott, hogy újabb szereplése fokozott mértékben kelti fel a közönség figyelmét, úgy, hogy már csak nagyon csekély számú jegy kapható *Méry* Bélánál (Andrássy-ut 12.).

A VII. kerületi népkonyha bizottsága *Karácsony szerdán délután fél 5 órakor a Vigadó nagytermében fényes concert populaire-t* rendez, a melyre közreműködésüket eddig a következő első-rangu művészek ígérték meg: *Reichmann* Tivadár, *Hilgermann* Laura, a bécsi udvari opera magánénekesi és *Bendiner* Nándor zongoraművész. A műsor tehát oly változatos és sokoldalú lesz, a minőt még legsikerültebb estélyeken is ritkán élvezhet a közönség ily olcsó árak mellett. Az ülő helyek, tekintettel a jótékony czélra csak 2, 4 és 6 koronában lettek megállapítva és máttól fogva már kaphatók is *Méry* Béla zeneműkereskedésében Andrássy-ut 12. sz.

Színházi műsorok.

Nemzeti Színház. Hétfőn: A bölcső — Kedden: A tékozló apa. — Szerdán: Troilus és Kresszida. — Csütörtökön: Szép Ilona. Éjfélt után. — Pénteken: Himfy dalai. — Szombaton

A böcső. — Vasárnap délután fél három órákor: A hol unatkoznak. Este: Troilus és Kresszida.

Magy. Kir. Opera. Hétfőn: Nincs előadás. — Kedden: Sába királynője. — Szerdán: Nincs előadás. — Csütörtökön: Hoffmann meséi (Bianchi Bianka vendégfőléptével). — Pénteken: Nincs előadás. — Szombaton: Hoffmann meséi (Bianchi Bianka vendégfőléptével). — Vasárnap: A walkür.

Várszínház. Csütörtökön: A párisi. — Szombaton: Éjjel után.

Népszínház. Hétfőn: Napfogyatkozás. — Kedden: A falu rossza. — Szerdán: San-Toy. — Csütörtökön: San-Toy. — Pénteken: San-Toy. — Szombaton: Napfogyatkozás. — Vasárnap délután: Asszonyháboru. Este: San-Toy.

Vígyszínház. Hétfőn: Feleségem nem sikkes. — Kedden: Tartalékos férj. — Szerdán: Feleségem nem sikkes. — Csütörtökön: Aranykakas (Blaha Lujza vendégfőléptével, a Rudolf trónörökös-egylet javára). — Pénteken: Tartalékos férj. — Szombaton: Feleségem nem sikkes. Vasárnap délután: Tartalékos férj. Este: Feleségem nem sikkes.

Magyar Színház. Hétfőn: Szulamit. — Kedden: New-York szépe. — Szerdán: Az asszonygement. — Csütörtökön: A Gyurkovics-lányok. — Pénteken: Szulamit (Verner Róza vendégfőléptével). — Szombaton: Mikádó. — Vasárnap délután: New-York szépe. Este: Angot asszony lánya.

KÖZGAZDASÁG.

Világforgalom víziutakon.

A külfölddel való forgalom fenntarthatására nem elégséges és nem alkalmas akármilyen jól kifejlett vasuti hálózat. A vasuti teherforgalom drága. A drága tarifa pedig megdrágítja áruinkat, gabonánkat, lisztünket, fánkat. Ez a drágulás és vele járó fokozódó zavarok az eladó áru elhelyezése tekintetében mindinkább érezhetővé válik, ugyannyira, hogy országunk szinte önmagától a víziutak kihasználására és újabb víziutak megteremtésére szorítottatik. Ezen szerencse hazánkra annak kedvező földrajzi összeköttetése a Fekete-tengerrel. Az őrleési forgalom megszüntével legalább erre viheti ki eladó gabonája egy részét, megállhatván annyi stáción, a hány csak alkalmas arra, hogy buzáját értékesítse.

Annak az időnek vége van, sajnos, a mikor a Dunán áruit fölfelé vitte Magyarország, legalább is olyan árukat, melyeket nem előre adott el (kötések alapján). Ennek oka főleg azon körülményben rejlik, hogy Amerika a víziutakon, Hamburgon és a német csatornákon át oly olcsón tud szállítani, hogy mindinkább kiszorít bennünket azon területekről, melyek a Duna felső részén fekszenek. Újabb értékesítési helyekről kell tehát gondoskodnunk és igyekeznünk kell áruinknak kelendőseget biztosítani, a mi csak úgy lehetséges, ha azok szállítása olcsó és hogyha olcsón oda szállíthatjuk, a hol azokat meg is veszik. F. hó 13-án a bécsi u. n. „Donau-Verein” az alsó ausztriai iparegyesület dísztermében gyűlést, de lehet mondani, demonstrációt tartott egy nagy problema megoldása tárgyában. E gyűlésen részt vett az osztrák miniszterium összes szakosztálya, az osztrák örökös tartományok összes kiküldöttje, magánosok, nagyiparosok, stb. szóval egész Ausztria politikailag különben erősen széttagozott összes elemei. E széthulló elemek kerestek egy oly ragasztóanyagot, mely legalább egy irányban össze bírná őket tartani. Új víziutak létesítéséről volt szó, még pedig első sorban azon csatornák-

ról, mely a Dunát a Morván át az Oderával és így az Északi- és Kelet-tengerrel, továbbá ugyancsak a Dunát a Moldvát és Elbát kötné össze és főleg a cseh területek érdekeit képviselné. Látható, hogy hazánk érdekét is erősen érinti különösen a Duna—Odera-csatorna, mert — mint mondám — lassankint rászorulunk a víziutakra. Nekünk magunknak az volna legfőbb érdekünk, hogy ha ezen víziutat hazánk belterületén csinálhatnók meg és a Vág folyót kötnénk össze az Oderával. Ausztria forgalmát a Felső-Dunán ledírigálnók Komáromig, a magunk áruit pedig szintén Komáromon át, a Vág útján az Oderába és innen Németországon át (Stettin, Berlin, Vilmos csatorna, Hamburg) majd akár Angliába szállíthatnók. E tervezet a terepviszonyok nehézségei (főleg a nagy víznyomások) folytán nagy összegbe kerülne, azonban kifizetné magát. Kétségtelen ugyan, hogy Ausztriának is meg lenne a haszna ezen csatorna létesítése által, de attól a gondolattól végtelenül fázik, hogy ne mondjam irtózik, hogy magyar területen át jusson az Oderával összeköttetésbe.

A nagy demonstratív gyűlésen, melyen a magyar érdekeket Rupcsics György, a Magyar Hajózási Egylet alelnöke, Hozspotszky Alajos miniszteri osztálytanácsos és dr. Török Emil, a Hajózási Egylet titkára, Németországot a charlottenburgi Technische Hochschule igazgatója, Bubendey képviselte, az osztrák urak ennek az irtózásnak és a magyar faj gyűlöletének elég kifejező jelét adták. Mint említém, a gyűlés állítólagos főczélja az volt, hogy az osztrákok demonstratív azt igazolják, hogy bármennyire széthuzzanak is Ausztria politikai érdekei, abban az egyben minden politikai, nemzetiségi, ipari kereskedelmi és agrár-párt egyesül, hogy az említett víziutakat meg kell csinálni. Ha nincs politikai összeköttetés, meg kell teremteni, hogy a víziutak meglegyenek; ha nincs pénz, teremteni kell, ha a föld alól is, hogy a víziutak meglegyenek. Meg kell pedig ezeknek a víziutaknak lenniük először azért, nehogy Magyarország megteremtse előbb a Vág—Odera-csatornát és így Ausztriának bosszúságot és irigységet szerezzen, magának pedig hasznot; másodsor pedig azért, mert Németország már kész csatornahálózatával, ipar- és kereskedelmi cikkek elterjedésének óriási hegemoniáját is megirigyelte Ausztria.

Látni való, hogy Ausztria ipari és külkereskedelmi törekvései mellett e csatornák megépítésének elhatározásával dezlált belpolitikai viszonyainak organizációjára törekedik. Ausztriában pedig nincsen hatalmasabb ragasztó anyag a széttagozott pártok összefoglalására, mint az a jelszó, hogy: Űsd a magyart. Az osztrák kereskedelmi kamara elnöke Mauthner és Lueger, a bécsi polgármester, sovínisztikus és magyarfólo nézeteiknek nem átalítottak hangos kifejezést adni. És csakugyan, míg azon irányban, hogy a szoban forgó csatornák torkolata Ausztriában egyik, vagy másik osztrák, vagy cseh város mellett szakadjon a Dunába, hajba kaptak a fészelt osztrák urak, abban az egyben nagy lelkesüléssel egyesültek, — hogy minden áron meg kell akadályozni Magyarországot — Budapest érdekeinek némi érvényesülését is.

Ez áldatlan és sértő magaviselete

ellen az illető magyar urak, kik a gyűlésen jelen voltak, tulajdonképpen fel nem szólalhattak, mert a gyűlés tárgya nem az volt, a mivé fajult, hogy t. i. behatoljanak a csatornák torkolatainak itt vagy ott való vezetésének kérdésébe. Politikai viszálykodásba nem bocsátkozhattak; ámde jelenlétükkel eléggé demonstrálták azt, hogy Magyarország érdekeinek is vannak őrői és le fogják vonni a tanulságot abból, a mit meghallgatni kénytelenek voltak.

Nekünk érdekünkben volna a Vág—Odera csatornát létesíteni, de hát az osztrákok meg akarnak előzni bennünket a Morva—Odera csatornával. Am jól van, előzzenek meg. A Morva határfolyó; a fele mienk is, tehát nekünk is van abba köznök, hogy honnan vezetik ki a nagy jelentőségű vízi utat és ha Ausztria magyar területen át nem akar jutni a Keleti tengerhez, nem követelheti tőlünk, hogy mi meg Bécsen át Klosterneuburgig előbb felmenjünk és csak azután hajóznunk vissza a csatornába, miután megszerelték bennünket.

Ennek csak két módja lehet, vagy megcsináljuk a Vág—Odera-csatornát, vagy pedig hozzájárulunk teljes erővel a Morva—Odera-csatorna létesítéséhez, de kikötjük, hogy a mi Dunánkból abba egyenesen hazánk belterületén, pl. Pozsonytól a Morváig húzódó csatorna-ágon juthassunk. Tertiam non datur; — hiába valók Manthner és Lueger urak kirohanásai. Jók lehetnek ezek az osztrák züllött politikai karakterek ideiglenes összetételésére, de bennünket meg nem félemlítenek — mert résen leszünk.

Dr. A — I. G.

— Az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállítása ma nyílt meg, tanulságot teendő arról, mennyivel haladt műiparunk egy esztendő alatt. A zománcos ötvösmunkákon és Zsolnay versenyen felül álló remekein kívül főleg a csiszolt és kristályüveg csoportzata köti le figyelmünket. Szépek az üvegfestészet termékei, a bronzrelifek is. Lakásberendezésben gyönyörű a Horti Pál tervei után készült hat szoba, mintaszerű művészi butorzatával és dísz tárgyával. A kiállítás megnyitására jelen volt *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter, a kit *Ráth György* főrendiházi tag, a társulat elnöke, fogadott és *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter, a kit *Szalay Imre* miniszteri tanácsos, a Nemzeti Múzeum igazgatója és *Györgyi Kálmán*, a társulat főtitkára és a tárlat rendezője fogadott. Ott láttuk: *Hegedűs Sándornét*, *Wlassics Gyulánét*, *Hugonnay Viktor grófot*, *Molnár Viktor* és *Berczik Árpád* min. tanácsosokat, *K. Lippich Elek* osztálytanácsost, *Matkovics Sándor* orsz. képviselőt a felelőségével és a fővárosi művészkolónia számos tagját. A meghívott közönség szintültig töltte meg a kiállítás tágas termeit. *Radács Jenő*, az Iparművészeti Múzeum igazgatója, családai gyászai miatt nem lehetett jelen. A két miniszter *Ráth György*, *Szalay Imre* és *Györgyi Kálmán* kalauzolása mellett a legtözetesebben tekintette meg a kiállítást. Majdnem minden kiállítóhoz volt egy-egy buzdító, dicséző szavuk. Végül különösen meleg dicséretben részesítették a miniszterek *Györgyi Kálmán* főtitkár, a tárlat rendezéséért és *Horti Pált*, a ki a kiállított butoroztályt tervezte.

— A romániai szőlő behozatala. Az O. M. G. E. szőlőszeti és borászati bizottságának mai ülésén foglalkozott a romániai szőlőcsempészettel. *Baross Károly* éles színekkel és adatokkal mutatja ki, hogy ez a csempészet mily nagy kárral jár Erdélyre, s határozati javaslatot nyújtott be, mely szerint a földmivélsügyi miniszternek eddigi lépéseit megköszönve, felkérsék egyuttal, hogy az ügyet ezentul is szigorúan tartsa szemügyre. Hosszabb eszmecsere fejlődött ki azután, a minek rövid foglalata az, hogy Magyarország gazdái védessenek meg a külföldi csempészettel szemben. *Forster Géza* végül bejelenti, hogy a szállodások és vendéglősök 1902-ben kongresszust tartanak Budapesten és azt az alkalmat fel kell használni arra, hogy egy országos borvásár és borkóstoló rendeztessék. *Dobokay* min. tanácsos jelzi, hogy a földmivélsügyi miniszter ily értelemben az előkészületeket már megtette.

Időjárás.

A barometrikus helyzet lényegében változatlan és így az európai időjárásban — tehát nálunk sem — lényeges változás nem történt.

Egyedül a hőmérséklet emelkedett az északnyugati államokban.

Jóslat: Száraz, kődös idő várható fagypontra körüli hőmérséklettel.

Hőmérséklet: Budapest 1-2, Ó-Gyalla —1-9, Zágráb —2-4, Szolnok —, Szeged 0-4, Kolozsvár —2-6, Bécs 2-2, Róma 0-3, Berlin 5-0, Páris 2-3, Szent-Pétervár —0-9.

Budapesti gabonatözsde.

Csendes, sőt kedvetlen alapirányzat mellett 11.000 mm. buza kelt el, itt-ott néhány fillérrel olcsóbb áron. A legmagasabb ár 770 korona, a legalacsonyabb 705 korona volt.

Egyéb gabonaneműek közül rozs 6.97 és fél koronán, zab 5.45—5.65 koronán és tengeri 4.70—4.75 koronán kelt el.

4 és fél órákor a következők voltak a záróárak:

Buza áprilisra	7.36—7.37
Magyar buza ápr.-ra	7.36—7.37
Buza okt.-re	7.53—7.54
Magyar buza okt.-re	7.58—7.59
Ros 4. áprilisra	7.16—7.16
Tengeri máj.-ra	4.83—4.84
Zab áprilisra	5.60—5.61
Repcze aug.-ra	12.80—12.90

Budapesti értéktözsde.

A kínai háború hír szerint vége felé közeledik és ez némiképp meglepéssel tölti el a börzianereket szívet. Hogy nagyobb irányváltoztatás nem állott be, csak természetes, mivel a mai viszonyok között állandó javulás — legalább egyelőre — nem állott be. Némileg mégis emelkedtek a jegyzések, épp eléggé, hogy legyen ismét miből esniük.

A helyi értékek piacán az irányzat csendes volt.

Valuták és ércváltók változatlanok.

A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény	674.50
Magyar hitelrészvény	681.—
Leszámitoló	425.—
Rimamurányi vasműv.	492.—
Osztrák-magyar-államvasut	665.75
Közuti-vasut	592.50
Városi villamos vasut	294.—

Állatvásár.

Köbányai sertésplacc. Deczember 15-én. Fialat nehéz (páronként 320 kgron felüli súlyban) 96—98 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 klg.) 96—97 fillér. Fialat könnyű (páronként 250 klg-ig terjedő súlyban) 95—96 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kgron felüli súlyban) 90—92 fillérig. Közép (páronként 240—260 kgr. súlyban) 86—88 fillérig. Könnyű (páronként 240 klg-ig terjedő súlyban) 82—84 fillérig. A sertésüzletirányzata: csöndes.

REGÉNYCSARNOK.

Az örök szerelem.

— Francia beszély. —

Írta: **Paul Ferret.**

(Folytatás.) 6

— Micsoda, Mit mond ön? Mit beszél ön össze-vissza? — kérde Rillé elcsodálkozva, mert azt hitte, hogy Boulbasse urnak e megjegyzése arra vonatkozik, a mi Saint-Epinay és a „sátrapasse“ közt történt s így az újságíró előbbi eszméit nem fűzi tovább; Ocelles asszony azonban elkezdett nevetni.

— Kedves, öreg barátom — szólt — ön egészen összezavarja az eszméket! Boulbasse ur folyvást a királyné felől...

— Mondjuk, a kongói királyné felől, kérem, asszonyom! — vágott közbe Boulbasse. — Szükség, hogy értsük meg egymást, nehogy valamiképp felségsértést kövessünk el.

— Helyesen, nagyon helyesen! — viszonzá Rillé ur. — Hiszen én azt gondoltam... Oh! én tökéletes tévedésben voltam. Tehát folytassuk a vitát? Legyen, nem bánom! Az imént azt fejtegette Boulbasse ur előtünk, hogy csekélyebb dolgok azért csalják meg gyakran a politikusokat, mert ők folyvást a nagyobb horderővel bíró ügyekre fordítják figyelmüket.

— Ok nélkül mi sem történik! — jegyzé meg Lemblin asszony, himzésére hajtva fejét.

— Valóban igaza van, kedves, jó Lemblin asszonyság! — szólt az agg nemes. — Nos tehát, édes Boulbasse ur, arról volt szó, hogy a kongói királyné egyszer egy fiatal tisztbe lett szerelmes és e tisztecskében legott az egész ország

már első miniszterét vélte rejleni.

— Minő mese! — szólt Ocelles asszony. — Egyébiránt ez a kaland hajdan megtörténhetett. Mai időben bölcsek a királynék.

— Régente sem voltak kevésbé bölcsek, asszonyom! — válaszolt hevesen Boulbasse. — Szemérmüknek megóvása tekintetéből rettenetes törvényeket találtak ki. Emlékezik-e kegyed arra, hogy egykor egy embert halálra ítélték csupán azért, mert az uralkodónót gondolatának tisztátalanságával megsértette?

— Hát ha még ujjaival is érintette! — szólt kacagva Ocelles asszony, ki előtt minden utjó volt, a melyen czelhoz érhetett. — Bizony nagy kegyetlenséget követtek akkor el!... De tudja-e azt, Saint-Epinay ur, hogy ön, bár mitsem mondott, szavait eléggé nyomatékkal bírónak tartották volna arra nézve, hogy halálítéletét rögtön alájegyezzék?... Ah! ne touchez pas à la reine! Az „nebántsvirág.“

— Bizony, a királyné „nebántsvirág!“ — jegyzé meg Rillé ur ünneplés arccal.

Saint-Epinay-nek nem volt más választása, mint erőt vennie magán és mosolyogni, de e mosoly, melyet ajkára erőszakolt, a keserűség jellegét viselte.

Songéres asszony fölemelkedett. E társalgás, élceskedés és incselkedés kihatott a türelméről. Visszavert a zongorához.

Szerencsétlenségére e kiszemelt menhelyet épp abban a pillanatban foglalták el. Rillé Lucia kisasszony ült akkor már a zongoránál s épp egy futamot tett a billentyűkön gyönyörű, rózsás ujjáival.

Lucia kisasszony nem volt még több, mint tizenhétéves. Ocelles Péter odakönyökölt a zongorára s rátekintett a hölgyre. E kor nem a kedvtelésben találja örömét;

zajjal szeret mulatni. A fiatalság elkezdett csevegni, kacagni.

Eléggé távol esvén az öregektől, a szalónnak e tulsó részében teljes egyedüliségben érezték magukat, mintha csak a világ végén lettek volna.

— Hogy szeretik egymást! — szólt Rillé ur.

— Mily boldogok! — motyogott Saint Epinay.

— Nagyon boldogok, mert ők örökké szeretni fogják egymást! — jegyzé meg Songéres asszony gúnyosan.

— És miért ne? — mormogott a gróf.

Szeretni fogják egymást mint jegyesek, sőt mint egybekelték is! — szólt Yolande, csaknem vad gúnyal és boszusan. — Szeretik egymást vénségükben és az emberek azt mondják majd: „Milyen gyönyörű dolog ez!“

— És valóban úgy lenne az? — kérde Ocelles asszony.

— Édes Yolande — szólt Rillé ur — én azt hiszem, ha kegyed hatalmában állana, valamennyi szerelmezt elevenen égettetne meg. Pedig biztosítom kegyedet, hogy az mitsem használna; hamvaikból megannyian újból kikelnének.

— Hiszen kegyed halálharcot üzent minden kor érületének! — szólt meg Ocelles asszony; harcot a fiatalságnak, mely eléggé okatlan szeretni; harcot az aggságnak, mely elég vakmerő a multak emlékeinek élni. Várjon csak, édes Yolande, kegyed is lesz még hatvanéves, mint bárki!

— Mit bánom én? — vágott közbe, egyébiránt nem is vágyom arra a korra.

— Az igaz! — viszonzá Ocelles asszony. — Ezelőtt mindig boszankodott, hogy még csak huszéves, és most már a harminczat sem akarja meghaladni.

Mint hogy Yolande már harmincz

éves volt, nem lehetett ezt finomabbul tudtára adni.

Rillé ur csak mosolygott öreg barátjánál együtt; ő ezt a kis boszuállást fölségesnek találta.

Saint-Epinay szórakozott volt s alig ügyelt Ocelles asszony megjegyzésére.

Yolande pedig még abban a pillanatban is, midőn szív dolgában oly kevés kimélettel nyilatkozott s midőn a grófnak legkisebb reménye sem lehetett e nő szívének megnyerésére, Yolande, boszuságtól lángoló arczával, még bájosabbnak tűnt előtte föl.

Songéres asszony, miután kissé lehangolá a bók, melyet kölcsön fejében kapott, lasankint éledni kezdett.

— Nénikém, — szólt meg, — ez ország nőiben semmi büszkeség sincs. Koránt se gondolja, hogy én nekik e miatt szigorú szemrehányást tennék. Én nem vagyok elene, ha ők a szerelmet hajhászszak és élvezik mindazt, a mit abban föltalálhatnak. Nem az én hibám, ha őket az ily boldogság nem heviti. Ők ugyan készek arra az érületre, melyet szerelemnek csufolnak, azonban e szenvedélyt elvégre is mint nagyon természetes dolgot tekintik. Ah! ők azt nagyon jól tudják, hogy a miatt ők sem kétségbe nem esnek, sem a bubátnak nem válnak áldozataivá! Mig mi, más világ gyermekei, kik tüzzel és nem füsttel táplálkozunk, nem vagyunk képesek ama gondolatot elviselni, ha egyszer szeretünk, hogy e szerelem még meg is szünhetik. Higgyék meg önök, hogy minket büszkeségünk védelmez.

— Yolande, — szólt Ocelles asszony, — meg van kegyed a fölö győződve, hogy kissé tulzásba csap át?

(Folyt. köv.)

Kávé és tea!

Ajánlom kitűnő minőségű kávé és teákat a következő igen olcsó árban:

1 kiló Háztartási kávé	1 frt 1.20
1 kiló Verseny-kávé (igen szép zöld)	1 frt 1.30
1 kiló Gyöngy-kávé	1 frt 1.50
1 kiló Mocca 1.40 és	1 frt 1.60
1 kiló Jáva-kávé 1.40 és	1 frt 1.60
1 kiló Kuba-kávé	1 frt 1.70
1 kiló Pörkölt kávé (igen jó)	1 frt 1.40
1 kiló mandarin császárkeverék tea	1 frt 1.60
1 kiló Háztartási tea	1 frt 1.20

1/2 kilós postaszáknegrendelésnél vidékre is teljesen bérmentve minden más költség nélkül szállítok.

Balogh László

BUDAPEST,

Fő-üzlet: Rottenbiller-utca 12/K.

Fiók-üzlet: Andrásy-ut 86.

Kávé! Ajánlom a legjobb zamatu kávéimat a következő olcsó árban:

Nyers kávé.

1 kiló Verseny kávé	1 frt 20 kr.
1 kiló Gyöngy legfinomabb	1 frt 80 kr.
1 kiló Mocca finom	1 frt 35 kr.
1 kiló Jáva	1 frt 35 kr.
1 kiló Kuba	1 frt 60 kr.
1 kiló Nagyszemű válogatott Kuba	1 frt 90 kr.
1 kiló vegyes pörkölt 1.40, 1.60 és	1 frt 80 kr.

1/2 kilós postaszáknegrendelésnél vidékre is teljesen bérmentve minden más költség nélkül szállítok. Kávéim tiszta és jó minőségűek 26 év óta fenálló jó hírnevem kezekedik. SALAMON JAKAB első Budapest Józsefvárosi kávé és tea szétküldési Magazin, mint a trieszti kávé különlegességek szétküldési központi raktár József-körút 31/b. Rákóczytéri vásárcsarnokkal szemben.

GUMMI

és halhólyag különlegességek, valódi francia és angol gyártmány, teljesen biztos és ártalmatlan. Tucatja: 1, 2, 3, 4, 5, 6 forintért. Pessarum oclusivum 1.50 frittól 2.50 frittig. Kapható a

Magyar Orvosi Múszertárban

Budapest, Kerepesi-ut 32. szám,

a Rókus kórházzal szemben.

Árjegyzék ingyen, zárt borítékban.

Bőr-, viaszkosvászon

és

LINOLEUM-KÜLÖNLEGESSÉGEK

GYÁRI RAKTÁRA

NEUMAYER LIPÓT

Budapest, VI., Városl-körút I. az „Anker-udvar“ mellett.

Csodás hatású

a Klein és Fia-féle „IBOLYA-TEJ CRÈME“, mely egyszeri használat után az arc és kéz bőrének bárszony simaságot kölcsönöz, valamint minden bőrtisztáltságot eltávolít.

Egy nagy tégely ára egy korona.

Kapható:

Klein és Fia

főhercegi udvari pipere-szappan és illatszert gyárosok városi lerakatában

IV. kerület, Városl-utca 10/A. sz. a. Ugyanott nagy választék diszdobozokban, karácsonyi és újévi ajándékokban.

Zsebórák

5 évi jótállás mellett

részletfizetésre

kaphatók

POLGÁR KÁLMÁN

órák- és ékszer-üzletében

Budapest, Erzsébet-körút 29.

Vidékre árjegyzék bérmentve.

Diszes ingaórák.

Dívalos ékszerök.

1900. PARISBAN KITÜNTETVE.

Dehmal Károly

zongora gyáros

Budapest,

IV., Károly körút 20.

Csakis szolid kék. gyártmányok raktára, ugymint zongorák, pianók és harmoniumok. Javítások és hangolások lelkiismeretes és szakszerű kivitelben. Olcsó havibérletekre is.

Alkalmas

karácsonyi ajándék

fényképet Makart-nagyságu alakban készít

darabját 1, 2, 3 és 4 frittért

Waitzner

fényképészeti műintézete

Budapest, Erzsébet-körút 20. szám alatt.

Gyermekszékek

a legjobbak, a szabadalmazott magas, és alacsonyra átalakíthatók, állva magasszék.

leeresztve kocsizható asztal székek, kőzetberendezéssel, asztalán színes játékkal, úgy mindennemű Thonet hajlított febur, hintaszékek, fautelek, székek, gyermekbutorok stb. Nádszékek fonása legjobban eszközöztetik saját műhelyben.

Jellinek Pál

Budapest, Kerepesi-ut 6. sz. a. a bazárban balra.

Ki tiszta jó

bort

akar, kérjen árjegyzéket

Buding Ede

szőlőbirtokos tanítótól

NAGYÓSZON.

Rózsatelep.

Valóságos földi paradicsom, fővároshoz közel, rendkívül regényes és egészséges vidék, gyönyörű kilátással a Dunára és Budapest vidékére, másfelől a Kamaraerdő által határolva, kitűnő ivóvízzel, villamos közlekedéssel, vasuti és hajózási forgalommal, még 80 családi ház és villa építésére rendkívül alkalmas, kitűnő talaj, 300-600 □-ölenként parcellázott telek Kis-Tétényben, páriát ritkító, kedvező feltételek mellett eladó. A telkek több mint 400 már fölépített villa között fekszenek, a telepig vezetett vízvezetékkel, a budapestiek által annyira kedvelt kirándulóhely, a budafoki sörház közelében. A fizetés az első 40 frtos részlet után havi öt forintnyi vagy heti egy forint részletben törleszhető. Egy-egy □-öl ára 2 frt 50 kr. Bárki, még a legszerényebb viszonyok közt lévők is, saját otthonra tesznek szert, tekintve a rendkívül kedvező fizetési módokat. Bővebb értesítés, prospectus s a helyszínen kalauzolás iránti megkeresések Rauscher György látszerész urhoz, IV., Duna-utca 6. szám. (Klotild főhercegnő-palota) intézendők.

Alapítattott 1834-ben. Telefon 947.

Andrényi Kálmán Utódai

aradi bornagykereskedők és szőlőbirtokosok

budapesti főközletei:

V. ker. Váci-körút 46. VIII., József-körút 35.

VIII., Sándor-utca 6. II., Zsigmond-utca 7.

(Szőlőtelepek: Gyorok, Ménés, V.-Pércs, Vadkert).

Megrendelések hához szállítatnak.

Árjegyzék.

Az árak koronaértékben. Kitűnő minőségű saját termései asztali bor utcán át kimérve 1 liter 72 fillér.

Asztali borok palackokban.	1 l. K.	1/2 l. fillér	Fehér-pecsenye-és gyógyborok.	1/10 l. K.	1/20 l. fillér
Gyorki fehér	—,90	—,48	Magyarádi	1,10	—,60
Márosmenti fehér	1,—	—,54	Bakator	1,40	—,76
Magyarádi fehér	1,30	—,64	Rizling	1,50	—,80
Aradhegyaljai sziller	—,90	—,48	Pinom vegyes	1,80	—,90
Gyorki vörös	1,20	—,64	Szomorodni	2,40	1,30

Vörös-pecsenye és gyógy-borok.	1/10 l. K.	1/20 l. fillér
Kálvária hegyi vör.	1,20	—,70
Burgundi vörös	1,50	—,80
Ménési szemelt	1,80	—,90
Ménési Cabinet	2,40	1,30

Saját egetésű pálinkák.	1 l. K.	1/2 l. fillér
Szilvortum	2,40	1,30
Törköly	2,40	1,30
Sepró	2,80	1,50

Minden üzlet borkóstolóval van egybekötve. Nagy választék magyar és francia Cognacokban és pezsgőkben.

Keresztény Ruhaszövetkezet

Teréz-körút 46. szám alatt,

megnyitott és minden fáradságot, küzdelmet félre téve, a vezetőség arra törekedik, hogy a lehető legjobb kiszolgálásban részesítse a vásárló tagokat.

A szövetkezet áruházaiban kapható minden cikk, a mi nélkülözhetlen szükségletet képez a ruházkodáshoz. — Kapható mindennemű férfi-, női- és gyermek-áruccikk. Paplan, vászon, szövet stb. Elsőrendű szabást alkalmazunk, aki a legkényesebb igényeket is kielégítheti. Készpénzfizetés és részlettörlesztés mellett szerezhettek be az összes áruk. Vásárolni csak tagoknak lehet. Tagul az tekintetik, a ki legalább egy üzletrészt jegyez, melynek 40 koronát tevő értéke vagy egyszerre vagy 10 egymást követő havi 4 korona részletekben fizethető.

Minden tag jogosult 50 korona erejéig hitelben vásárolni és köteles a hitelezett összeg 10%-át fizetni, elkülönítve az üzletrésztörlesztéstől.

Támogassuk teljes erőnkkel a

Keresztény Ruhaszövetkezetet.

Csekély 40 fillérért

10.000

1000, 500 stb. korona, összesen 1311 nyermény nyerhető a

Diák-Otthon
sorsjegyek vétele által.
Huzás 1901. január 12-én.
Sorsjegyek mindenütt kaphatók.

Különbféle kiállításon kitüntetett cukrozott gyümölcs

ugyszinte cukorba főtt gyümölcsök, gyümölcs-izek, bírsalmasajt kitűnő minőségben, kaphatók

Özv. Étsy Vilmosné

államilag segélyezett feldolgozó-tanműhelyből

Kecskeméten

és

Egry György tejsarnokában

Budapesten, Bálvány-utca 2. sz. a.

Epilepsia.

A ki nebézkór, görcs és más idegban szenved, kérjen leírást erről. Kapható ingyen és bérmentve a Hattyu gyógyszerárban, (Schwannen Apotheke) Frankfurt a M.

Ne sirjon a kis leányka
Ha eltörött a babája.
Elkészül az mostanában
Játék-baba-klinikában.

Saját készítésű francia, bőr beszélgő öltözött babák óriási választékban

ár frt —,20 —,40 —,50 —,75 1.— 1,50
cmtr 20 26 30 34 38 46

2.— 2,50 3.— 3,50 4.— 5,50 7.—
50 56 58 60 64 72 84

Alvó minden számmal csekélységgel drágább.

Nagy baba-javító intézet.

Csak 2 frt 75 kr próbababa állványval.

BERNHARDT S.

próba- és játék-baba készítő

Budapest, Király-utca 7.

Készítés: Rombach-utca 15.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Olcsó árak! Olcsó árak!

Karácsonyi és ujévi

ajándékul

legalkalmasabb és legczélszerűbb

a könyv.

Petőfi összes költeményei, diszkötés	—	frt 60	kr
Vörösmarty összes munkái, 2 diszkötés, 5 frt helyett	3	"	80
Tópa Mihály összes költeményei, 4 diszkötésben 6 frt helyett	4	"	50
Kiss József összes költeményei, diszkötésben	1	"	50
Csokonay V. Mihály összes munkái, 2 diszkötésben	3	"	—
Kisfaludy Károly összes munkái 2 diszkötésben	3	"	—
Kisfaludy Sándor összes művei, 8 diszkötésben 15 frt helyett	10	"	—
Arany János munkái, 5 diszkötésben	15	"	—
Kölcsey Ferencz összes művei, 6 diszkötésben, 16 frt helyett	12	"	—
Költők lugasa. A magyar költészet legszebb gyűjteménye, képekkel, remek diszkötésben 4 frt helyett	3	"	—
Varga Ottó Magyarok története, diszkötésben, képekkel 8 frt helyett	5	frt 50	kr.
Vas Gereben összes munkái, 12 remek diszkötésben 33 frt 60 kr. helyett most	22	"	—
Tóth Kálmán összes költeményei, diszkötésben, 2 kötet, 8 frt helyett	6	"	—
Gracza Gy. Az 1848-49. szabadságharc története, 5 diszkötésben, 35 frt helyett	24	"	—
Szilágyi S., A magyar nemzet története, 10 félbör kötésben, diszkötés, 80 frt helyett	55	"	—
Szalay-Baróti. A magyar nemzet története, 4 kötet, diszkötésben, 30 frt helyett	20	"	—
Mikszáth Kálmán összegyűjtött munkái, 12 kötet, diszkötésben, 36 frt helyett	24	"	—
Tóth Béla. Magyar anekdota kincs, 5, diszkötés, képekkel	15	"	—
Rákosi Viktor, Hős fiúk, diszkötés, képekkel, albumalaku	3	"	—
Benedek Elek, Nagypóékna, diszkötés	2	"	—
Benedek Elek, Apa mesél, diszkötés	1	"	20
Bródy Sándor, Egri diákok, diszkötés	2	"	40
Bürok földjén, elbeszélés, diszkötés	1	"	20
Künn a nagy világban, diszkötés	2	"	80
Malot H. Elhagyottan, diszkötés	3	"	—
— — Otthon, diszkötés	3	"	—
Tóth Sándor, Hellas ege alatt, diszkötés, képpel	2	"	80
Tutsek A. Rózsák között, diszkötés	2	"	80
Büttner, Rut kis leány története, diszkötés	2	"	50
Robinson Crousoe, a legszebb magyar diszkötés, album-alaku	4	"	—
Gaal Mózes, Csontos Siegfried, diszkötés	1	frt	—
Helm C., Futsi Kata, diszkötés	2	"	50
Jókai Mór, Kis dekameron, diszkötés képekkel	3	"	—
Jókai Mór, A magyar nemzet története, képekkel 3 diszkötésben	8	"	—
Korady, Regék és mesék, képekkel diszkötés	2	"	—
Lauric, Diák-élet, diszkötés	2	"	50
Perrault, Tündérmesék, képekkel, diszkötés	2	"	—
Ezeregy éjszaka regéi, képekkel, diszkötés	1	"	50
Münchenhausen báró csodálatos kalandjai, képekkel, diszkötés	1	"	80
Grimm testvérek mesekönyve, képekkel, diszkötés	2	"	—
Andersen legszebb meséi, képekkel, diszkötés	1	"	50
Bechtstein meséi, képekkel, diszkötés	1	"	80

A könyvek mind új példányok a legszebb kötésekben.

Postai megbízások postafordultával eszközöztetnek, mielőtt is kérem a rendelést mielőbb beküldeni, hogy fennakadás ne történjen. A pénz előteges beküldése esetén bérmentve szállítatik.

Adler Sándor

könyvkereskedése és antiquáriuma

Budapest, V., Váci-körút 38.

Erős pléh hajó kerekeken 50 kr.

Keményfa ló szépen festve kezekeken 50 kr.

Gyermekzongora 10 acéllal hanggal csinosan kiállítva 50 kr.

Ór dob pléh kerettel 50 kr.

Keményfa számoló-gép 50 kr.

Teljes konyha-felszerelés fából vagy czinból dobozban.

Csont-dominó teljes játék 1 frt, Sakk-játék teljes készlet 1 frt, nagyob 1 frt 75 kr.

Vidékre 5 koronán felül utánnévtel, 5 koronán alul csakis úgy ha az összeg előre beküldetik.

Számos megrendelést tisztelettel kér

FELDMANN ANTAL

versenybazára Budapest, VII., Kerepesi-ut 50 szám alatt.

Franczia baba, melynek minden testrésze mozgatható, selem hajjal darabja
31 ctm. 42 ctm. 60 ctm. 72 ctm.
—50, 1.—, 2.50, 3.95.

parherd kék edényvel 50 kr.

Szentképek.

(Legérdekesebb karácsonyi ajándék!)

A mindig nagyobb elterjedésnek örvendő magyar szentkép-vállalat kiváló művészek alkotásait híven reprodukáló s még a legkényesebb izlést is kielégítő szentkép-kiadványai a legszebb karácsonyi ajándéknak bátran ajánlíhatók úgy a szobák falainak ékesítésére, mint az imádságos könyvekbe. Abban a helyzetben vagyunk, hogy a magyar nyomdaipar e remekait erga sacra is (á 40 kr.) adhatjuk. Megrendelők e célból Lévy Mihály tanfelügyelő-plébánosnál jelentkezzenek Abonyban (Pest m.)

Kettős elektromágneses kereszt vagy csillag

R. B. 86967. sz.

gyógyít és felüdit kezesség mellett.

Nem volt-a kereszt!
Nem tükös szer!

E készülék gyógyít és segít fej-, fül- és fogfájásnál; a migrén, neuralgia, vértelenség, sápkór, szédülés, a fülzörgés, nagyothallás, a szívverés, szivgörcsök, asztmatikus rohamok, a gyomorgörcsök s egyéb görcsök, az étvágytalanság, a hideg kezek és lábak, a nemi elgyengülés, a csusz, köszvény, ischias, a gyomorség s agyvedvesség bajában; influenza-ban s a vele járó hátfájásoknál; különösen idegbántalmaknál s a velük járó álmátanság s különféle gyengeségi állapotok bajában; a rendetlen vérkeringés bajában s még sok más oly bajban, s melynek a normális orvosi kezelés szerint villányos áram a gyógyító szere. E készüléknek tagadhatatlan előnye az, hogy nem csak időrel-íde, de állandóan jótékony villányos áramot szándoztat szét a testben s míg egyfelől szintén bántalmas sikerrel gyógyít, másfelől a legháladatosabb óvszer az emberi szervezetet megrohanó betegségek ellen. Nagy figyelemre méltó az a körülmény, hogy hezúves betegségeket teljesen meggyógyított. Az Irodában levő elismerések és bizonyítványok, a melyek a világ minden részéből hálásan emlékeznek meg a készülékem, az vizsgálkappa s pénzt. A hol már minden baszalan volt, kérem, tessék a készülékemet megpróbálni. Figyelmeztetem a t. cz. közönséget, hogy az én készülékem nem tévesztendő össze a Valtával, mely teljes hatástalansága miatt Németországból, sőt Ausztriából és Magyarországból is hivatalosan ki van tiltva, míg az én elektromágneses készülékem kiváló gyógyító erejénél fogva általánosan elismert, kőskedvelt és elterjedt. Már csak rendkívüli olcsósága is erősen ajánlja.

Nagy készülék ára 3 frt vagy 6 korona. Kis készülék ára 2 frt vagy 4 korona.

Oly betegségek ellen való, melyek csak gyermekeknek s nagyon érzékeny nőeknek való. 15 évnél nem hosszabbak.

Fő központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföld részére:

MÜLLER ALBERT, Budapest, V., Vadász-utca 42/R. Kálmán-utca sarkán.

Szabadalmi rajzok, leírások és egyéb műszaki munkálatok elkészítését jutányosan elvállalja **LÁZAR ALBERT** okl. gépészmérnök Budapest, VII., Kálczy-utca 46.

Kitűnő éneklő kanári madarak, kaphatók Majoros Bélánál Szabolcs-u. 15. szám, I. emelet 58. 5368

Karácsonyi ajándéknak, menyasszonyi kelengyének és minden háztartás részére alkalmas.

Ingyen és bérmentve

mintákat színes mosható ruhaszövetekből

női-ruhák és blousokra, valamint fehérnemű-áru mint sirting, chifon, damaszt, atlasz-gradi, brillantin, pique-barchet, sziléziai és rum-ágycsuhák és félvászonból, ugyszintén árjegyzéket, zsebkendők, kézitörölők, törülközők, asztalkendők, salvéták, kávé- és étkező-készletekről küld kívánatra

Tomek Jar, szövő-üzeg
Neustadt an der Mettau, Csehország.

A legkisebb megrendelés is, a legnagyobb figyelemmel és leggyorsabban eszközöltek.

Megrendelések 50 koronán felül bérmentve szállítatnak.

Az 1901. évi teljes naptárral ellátott képes nagy árjegyzék épp most jelent meg

a közkedvelt egy- és kétkoronás áruosztályról, ugyszintén az összes árucikkekről kívánatra bérmentve.

INGYEN

PÁRISI NAGY ÁRUHAZ KEREPESI-UT 38

1901 JANUÁR 31 NAP

1901 FEBRUAR 28

VII. KEREPESI UT 38. PÁRISI NAGY ÁRUHAZ

